

ТӨРИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

№ 2 (527)

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

- *Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай*

МОНГОЛ УЛСЫН ҮНДСЭН ХУУЛИЙН ЦЭЦИЙН ДҮГНЭЛТ

- *Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн зарим заалт Үндсэн хууль зөрчсөн эсэх тухай маргааныг хянан шийдвэрлэсэн тухай*

Улсын Их Хурлын Тамгын газар

Улаанбаатар хот

2008 он

ТӨРИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН АЛБАН МЭДЭЭЛЭЛ
Долоо хоног тутмын

Улаанбаатар хот

2008 оны нэгдүгээр сарын 14

№2 (527)

Гарчиг

Нэг. МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

31.	Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай	25

Хоёр. МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

32.	Зарим хүнийг одон, медалиар шагнах тухай	Дугаар 01	26
33.	Данзангийн Жамъяанжавт Монгол Улсын ардын жүжигчин цол хүртээх тухай	Дугаар 02	29
34.	Сүрэнгийн Мөөмөөд Монгол Улсын гавъяат багш цол хүртээх тухай	Дугаар 03	29
35.	Жамцын Баатарт Монгол Улсын гавъяат багш цол хүртээх тухай	Дугаар 04	30
36.	Ишдоржийн Ринчинхандад Монгол Улсын соёлын гавъяат зүтгэлтэн цол хүртээх тухай	Дугаар 05	30
37.	Төмөрийн Жагайд Монгол Улсын хүний гавъяат эмч цол хүртээх тухай	Дугаар 06	30
38.	Дэмидийн Батчулуунд Монгол Улсын гавъяат жүжигчин цол хүртээх тухай	Дугаар 07	30

Гурав. МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

39.	Ажилд томилох тухай	Дугаар 327	31
40.	Хөрөнгө гаргах тухай	Дугаар 328	31
41.	Зохицуулалт хийх тухай	Дугаар 329	31
42.	Зарим хүнийг ажлаас чөлөөлөх тухай	Дугаар 331	41
43.	Зарим хүнийг ажилд томилох тухай	Дугаар 332	41
44.	Тогтоолд өөрчлөлт оруулах тухай	Дугаар 341	41
45.	Ажлаас чөлөөлөх тухай	Дугаар 342	42
46.	Ажилд томилох тухай	Дугаар 343	42
47.	Ажилд түр томилох тухай	Дугаар 344	42

Дөрөв. МОНГОЛ УЛСЫН ҮНДСЭН ХУУЛИЙН ЦЭЦИЙН ДҮГНЭЛТ

48.	Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн зарим заалт Үндсэн хууль зөрчсөн эсэх тухай маргааныг хянан шийдвэрлэсэн тухай	Дугаар 13	42

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2007 оны 12 дугаар сарын 28-ны өдөр

Улаанбаатар хот

ХУВЬ ХҮНИЙ ОРЛОГЫН АЛБАН ТАТВАРЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хуулийн 30 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн "2008" гэснийг "2013" гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2008 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА ДЛҮНДЭЭЖАНЦАН

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2008 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдөр

Дугаар 01

Улаанбаатар хот

Зарим хүнийг одон, медалиар шагнах тухай

Монгол Улсын шинэ Үндсэн хууль батлагдсан өдрийг тохиолдуулан үйлдвэрлэл, үйлчилгээ, боловсрол, соёл урлаг, эрүүл мэнд, уул уурхай, дулаан, эрчим хүч, тээвэр, хөдөө аж ахуй,

батлан хамгаалах, хэвлэл мэдээлэл, төр захиргааны болон төрийн бус байгууллагад олон жил санаачилга, үр бүтээлтэй ажиллаж байгаа дор дурдсан хүмүүсийг одон, медалиар шагнасугай.

ХӨДӨЛМӨРИЙН ГАВЪЯАНЫ УЛААН ТУГИЙН ОДОНГООР:

1. Сангажавын Баярцогт - Улсын Их Хурлын гишүүн
2. Галсангийн Ганболд - "Голомт" банкны тэргүүн дэд захирал
3. Бичээрэйн Далай - Уул уурхайн "Монголчехметалл" ХХК-ийн гүйцэтгэх захирал
4. Гомбын Дэндэв - Нийслэлийн Баянзүрх дүүргийн Ахмадын хорооны дарга
5. Буянтгогтохын Оюунбаатар - Нийслэлийн

- нийтийн тээврийн "Автобус-1" ХК-ийн жолооч
6. Дэмбэрэлийн Өлзийбаатар - Үндэсний архивын газрын дарга
7. Самдангийн Төмөр-Өлзий - ТЗУААЭГ-ын харъяа Чинван Ханддоржийн өргөөний тогооч
8. Бахалдайн Хийрэв - Нийслэлийн Хан-Уул дүүргийн 1 дүгээр хорооны өндөр настан
9. Агваандоржийн Цолмон - ГХЯ-ны ДБУААГ-ын дэд дарга

ЦЭРГИЙН ГАВЪЯАНЫ УЛААН ТУГИЙНОДОНГООР:

Дамбадаржаагийн Баярхүү - БХИС-ийн сургалт эрдэм шинжилгээ эрхэлсэн тэргүүн дэд захирал, хурандаа

"АЛТАН ГАДАС" ОДОНГООР:

1. Сэрэээнгийн Алтанцэцэг - Нийслэлийн Хүүхэд залуучуудын газрын дарга
2. Дамдингийн Батдэлгэр - Нийслэлийн худалдаа үйлчилгээний "Цолмон Трэвел" ХХК-ийн ерөнхий захирал
3. Дарамсэнийн Батсайхан - Нийслэлийн Хан-Уул дүүргийн Тохижилт үйлчилгээний компанийн захирал
4. Шаравламдангийн Батхүү - Нийслэлийн үйлдвэр үйлчилгээний "Жаст" ХХК-ийн ерөнхий захирал
5. Шагдарсүрэнгийн Бат-Энх - Нийслэлийн авто замын "Хурдны зам" ХХК-ийн ерөнхий захирал
6. Хусбекийн Бодаухан - Баян-Өлгий аймгийн Сагсай сумын өндөр настан
7. Жамъяншаравын Бямбаа - Нийслэлийн барилгын "Дорнын-Өргөө" ХХК-ийн жолооч
8. Зодовын Ганболд - Увс аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын хэлтсийн дарга
9. Буяннэмэхийн Гантуяа - ТЗУААЭГ-ын харъяа "Элит" төвийн менежер
10. Цэдэнгийн Гармаа - ЭМШУИС-ийн харъяа Говь-Алтай аймаг дахь анагаах ухааны коллежийн багш
11. Цэнд-Аюушийн Дашзэвгэ - Булган аймгийн Хишиг-Өндөр сумын 11 жилийн дунд сургуулийн захирал
12. Номхоны Жавзмаа - Улсын дуурь бүжгийн эрдмийн театрын дуучин

13. Пүрэжжавын Жамбалжав - Нийслэлийн Сонгинохайрхан дүүргийн Эрүүл мэндийн нэгдлийн зүрх судасны эмч
14. Монхорын Жаргал - Говь-Алтай аймаг дахь хөдөө аж ахуйн "Дэвшил-Алтай" ХХК-ийн захирал
15. Дашзэвэгийн Зандансүрэн - Говь-Алтай аймгийн Нэгдсэн эмнэлгийн уламжлалт эмчилгээний их эмч
16. Дашцэрэнгийн Заяабат - Нийслэлийн худалдаа, үйлдвэрлэл үйлчилгээний "Монгол Ньюс" ХХК-ийн сэтгүүлч
17. Төмөрбаатарын Лонжидпил - Нийслэлийн Хан-Уул дүүргийн 6 дугаар хорооны ИНХ-ын дарга
18. Бямбын Лхамжав - Ховд аймгийн Байгаль орчны "Ховд Сафари" ХХК-ийн захирал
19. Цэвэгсүрэнгийн Наранчимэг - Нийслэлийн Баянзүрх дүүргийн Засаг даргын Тамгын газрын хэлтсийн дарга
20. Ойдовын Нацагдорж - Говь-Алтай аймгийн Хөдөө аж ахуйн хоршоологчдын холбооны нарийн бичгийн дарга
21. Самдангийн Оюунбилэг - Нийслэлийн Мал эмнэлгийн газрын лабораторийн эрхлэгч
22. Цэен-Ойдовын Оюунсайхан - Боловсролын үнэлгээний төвийн захирал
23. Хасений Риза - Баян-Өлгий аймгийн өндөр настан, "Сансар" эмнэлгийн ерөнхий эмч

- 24. Отгоны Сандагдорж - Дархан-Уул аймгийн Дархан сумын Засаг даргын Тамгын газрын дарга
- 25. Чулууны Сарангач - Түлш эрчим хүчний яамны мэргэжилтэн
- 26. Заяатын Төмөр - "Монголын цахилгаан холбоо" ХХ-ийн инженер
- 27. Задгайн Туяа - Улсын филармонийн хөгжимчин, концертмейстер
- 28. Бахытайн Хызай - Баян-Өлгий аймгийн Өлгий сумын өндөр настан, зохиолч
- 29. Цаалаажавын Цэенпил - Нийслэлийн Баянгол дүүргийн Улаан загалмайн хорооны нарийн бичгийн дарга

- 30. Цагаанхүүгийн Цэнджав - Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын ахлах референт
- 31. Түдэвийн Цэрэнпүрэв - Түлш эрчим хүчний яамны Төрийн нарийн бичгийн дарга
- 32. Бадамдоржийн Цэцэг-Очир - ТӨХ-ны төрийн өмчийн удирдлага, хувьчлалын газрын ахлах мэргэжилтэн
- 33. Батдэлгэрийн Энхбилэг - ЭНЭШТ-ийн эмэгтэйчүүдийн тасгийн эрхлэгч
- 34. Пуужийн Энхсайхан - Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын даргын зөвлөх

ЦЭРГИЙН ГАВЪЯАНЫ ОДОНГООР:

- 1. Батчулууны Батбаяр - БХЯ-ны ахлах мэргэжилтэн, дэд хурандаа
- 2. Халтарын Мөнхбаяр - ШШГЕГ-ын Тогтоол гүйцэтгэх газрын тасгийн дарга

- 3. Батмөнхийн Мөнхцэцэг - Цэргийн дуу бүжгийн эрдмийн чуулгын хөгжимчин
- 4. Санжаагийн Раднаабазар - ХХЕГ-ын Хилийн 0151 дүгээр ангийн ар талын техникийн орлогч, дэд хурандаа

ХӨДӨЛМӨРИЙН ХҮНДЭТ МЕДАЛИАР:

- 1. Доржийн Алтай - Нийслэлийн ОСНАА-н "Дулаан Өргөө" ХХК-ийн байцаагч
- 2. Дэндэвийн Алтангэрэл - "ТБЦДС" ХК-ийн Багануур-Чойрын салбарын Дорноговь аймаг дахь жолооч
- 3. Буянхишигийн Ариунтуяа - ҮХЯ-ны "Замын-Үүд" эдийн засгийн чөлөөт бүсийн мэргэжилтэн
- 4. Базарсадын Баатар - Нийслэлийн нийтийн тээврийн "Автобус-1" компанийн жолооч
- 5. Загдхорлоогийн Байгалмаа - Дорнод аймгийн Халх голын сумын сум дундын эмнэлгийн эрхлэгч, их эмч
- 6. Осорхүүгийн Батжаргал - Өвөрхангай аймгийн Засаг даргын тамгын газрын хэлтсийн дарга
- 7. Которын Батсүх - Нийслэлийн Налайх дүүргийн "Налайхын дулааны станц" ХК-ийн жолооч
- 8. Дэлэгийн Баттулга - Нийслэлийн уул уурхайн "Ундрамсэд" ХХК-ийн зөвлөх
- 9. Шагдарын Баярмагнай - Нийслэлийн хөнгөн үйлдвэрийн "Товь" ХК-ийн машин баригч
- 10. Жамбын Баярсайхан - Нийслэлийн Чингэлтэй дүүргийн 39 дүгээр цэцэрлэгийн эрхлэгч
- 11. Бадраагийн Болдбаатар - Дархан-Уул аймгийн Дархан сумын Засаг даргын тамгын газрын мэргэжилтэн
- 12. Содномын Болорсайхан - Нийслэлийн хүнсний үйлдвэрлэлийн "Витафит инвест" ХХК-ийн гүйцэтгэх захирал
- 13. Энхээгийн Буянхүү - Нийслэлийн Сонгинохайрхан дүүргийн 8 дугаар хорооны Засаг дарга
- 14. Цэвээний Ганбат - Нийслэлийн барилгын "Баярс Констракшн" ХХК-ийн архитекторч
- 15. Мягмарын Ганбаяр - Сэлэнгэ аймгийн Баянгол сумын Засаг даргын тамгын газарт улсын байцаагч

- 16. Доржжүгдэрийн Гангамөрөн - Нийслэлийн хувийн хэвшлийн "Нан-Шэн" дунд сургуулийн захирал
- 17. Пэлжээгийн Гантулга - "Улаанбаатар цахилгаан түгээх сүлжээ" ХК-ийн Зуунмод сумын салбарын техникч
- 18. Пантийн Ганхуяг - Нийслэл дэх холбооны "Ньюком" ХХК-ийн ерөнхий менежер
- 19. Цэдэндамбын Гоёццэг - Нийслэлийн барилга угсралтын "Байгууламж" ХК-ийн бригадын даамал
- 20. Цэрэндоржийн Гомбо - Орхон аймгийн "Эрдэнэт Булганы цахилгаан түгээх сүлжээ" ХК-ийн инженер
- 21. Балбарын Даваасүрэн - Нийслэлийн нийтийн тээврийн "Автобус-1" компанийн хэсгийн дарга
- 22. Должинжавын Даваасүрэн - Нийслэлийн "Дулааны цахилгаан станц-4" ХК-ийн ахлах тогооч
- 23. Дашнямын Дорждэрэм - Нийслэлийн нийтийн тээврийн "Автобус-1" компанийн жолооч
- 24. Сосорын Дүгэрсүрэн - Нийслэлийн Сонгинохайрхан дүүргийн 10 дугаар хорооны "Байгаль наран" өрхийн эмнэлгийн сувилагч
- 25. Дамбийнямын Дансмаа - Өвөрхангай аймгийн Хархорин сумын Орхон цогцолбор сургуулийн менежер
- 26. Жажингийн Жаргалсайхан - Хөвсгөл аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын архиивын албаны дарга
- 27. Жотоны Зундуй - Дархан-Уул аймгийн "Дархан Сэлэнгийн цахилгаан түгээх сүлжээ" ХК-ийн инженер
- 28. Нугамын Калымхан - Нийслэлийн Налайх дүүргийн 16 дугаар хорооны өндөр настан

29. Нацагнамын Лхагвасүрэн - Өвөрхангай аймгийн Хархорин сумын Орхон цогцолбор сургуулийн багш
30. Ойдовын Лхагвасүрэн - Говь-Алтай аймгийн холбооны газрын шугамын монтёр
31. Жанлавын Лхамсүрэн - Өвөрхангай аймгийн Хужирт сумын цэцэрлэгийн эрхлэгч
32. Сувдын Мөнхбат - Нийслэлийн нийтийн тээврийн "Автобус-1" компанийн жолооч
33. Дамдинсүрэнгийн Намуударь - Нийслэлийн хөнгөн үйлдвэрийн "Говь" ХК-ийн машин баригч
34. Жамсрангийн Наранцэцэг - Сүхбаатар аймгийн Уулбаян сумын хүн эмнэлгийн эх баригч, бага эмч
35. Дамдингийн Нацагдорж - Завхан аймгийн Яруу сумын малчин
36. Банзрагчийн Нямдорж - Сэлэнгэ аймгийн Ардын дуу бүжгийн "Сэлэнгийн долгио" чуулгын бүжгийн багш
37. Дагдангийн Отгонжаргал - Монгол-Оросын хамтарсан уулын баяжуулах Эрдэнэт үйлдвэрийн Улаанбаатар хот дахь төлөөлөгчийн газрын эдийн засагч
38. Намхайн Оюунцэцэг - Нийслэлийн Чингэлтэй дүүргийн 9 дүгээр хорооны зохион байгуулагч
39. Сэндэнжавын Оюунцэцэг - Нийслэлийн Чингэлтэй дүүргийн Засаг даргын Тамгын газрын ахлах зохион байгуулагч
40. Отгоны Пүрэвдорж - Дархан-Уул аймгийн Шарын гол сумын "Дулаан Шарын гол" ХК-ийн зуухны засварчин
41. Цэрэндоржийн Пүрэвжав - Дархан-Уул аймгийн Шарын гол сумын соёлын төвийн хөгжмийн багш
42. Волоожийн Пүрэвсүрэн - Дархан-Уул аймгийн Дархан сумын Засаг даргын Тамгын газрын нягтлан бодогч
43. Загдрагчаагийн Пүрэвсүрэн - БСШУЯ-ны харъяа албан бус боловсрол, зайны сургалтын үндэсний төвийн ажилтан
44. Чулууны Санжмятав - Нийслэлийн Чингэлтэй дүүргийн 7 дугаар хорооны хэсгийн дарга
45. Бямбаалгын Сэрэнгэрэл - Төрийн өмчийн хорооны мэргэжилтэн
46. Ярангайн Сүрэнжав - Нийслэлийн нийтийн хосолны "Чин-Ус" ХХК-ийн захирал
47. Банзрагчийн Төрбат - Нийслэлийн "Диспетчерийн үндэсний төв" ХХК-ийн гүйцэтгэх захирал
48. Дэндэвийн Төмөрхуяг - Нийслэлийн ОСНАА-н "Опен хаус" ХХК-ийн ерөнхий инженер
49. Үрлээгийн Тэгшээ - Нийслэлийн нийтийн тээврийн "Цэргээ" ХХК-ийн жолооч
50. Ядамсүрэнгийн Уртнасан - Нийслэлийн "Дулааны цахилгаан станц-IV" ХК-ийн монтёр
51. Тогтохбуянгийн Хандсүрэн - Дорноговь аймгийн Хүнс, хөдөө аж ахуйн газрын мал зүйч
52. Хаянхирваагийн Хасбаатар - Төв аймгийн Баянчандмань сумын багийн Засаг дарга
53. Алтангэрэлийн Цолмон - Нийслэлийн Сонгинохайрхан дүүргийн 7 дугаар хорооны ИНХ-ын дарга
54. Ганжууржавын Цэвэлмаа - Дархан-Уул аймгийн Дархан сумын 5 дугаар багийн зохион байгуулагч
55. Чойрогийн Цэдэндэмба - Нийслэлийн Өмчийн харилцааны газрын нярав
56. Жанчивын Цэнд-Аюуш - Улсын Клиникийн төв эмнэлгийн кассчин
57. Очирсүрэнгийн Чимэд-Ёндон - "ТБЦДС" ХК-ийн Дархан Сэлэнгийн салбарын дэд станцын мастер
58. Шатархүүгийн Шагдарсүрэн - Нийслэлийн ОСНАА-н "Өнөр горхи" ХХК-ийн сантехникийн засварчин
59. Цэнд-Аюушын Энхбаяр - Нийслэл дэх уул уурхайн "Монмаг" ХХК-ийн тоног төхөөрөмжийн засварчин
60. Нямжавын Энхболд - Нийслэлийн худалдаа үйлчилгээний "М-Си-Эс Электроникс" ХХК-ийн дэд захирал
61. Жаргалтулгын Эрдэнэбат - Сэлэнгэ аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын хэлтсийн дарга
62. Лувсангийн Эрдэнэцогт - Завхан аймгийн Татварын хэлтсийн татварын улсын байцаагч
63. Олзонгийн Эрдэнэцэцэг - Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газрын харъяа Нийтлэг үйлчилгээний газрын ахлах нягтлан бодогч
64. Цэгмэдийн Эрдэнэчимэг - Нийслэлийн Сүхбаатар дүүргийн 11 жилийн 35 дунд сургуулийн биологийн багш

ЦЭРГИЙН ХҮНДЭТ МЕДАЛИАР:

1. Өлзийсүрэнгийн Бадиваа - ХХЕГ-ын Хилийн 0131 дүгээр ангийн зэвсэг химийн дарга, хошууч	8. Дөшмөнхийн Сэвжид - ХХЕГ-ын Хилийн 0151 дүгээр ангийн засварчин, ахлах ахлагч
2. Гочоосүрэнгийн Батбаяр - Зэвсэгт хүчний санхүүгийн хэлтсийн ахлах мэргэжилтэн, дэд хурандаа	9. Сономын Энхбат - ХХЕГ-ын Хилийн 0151 дүгээр ангийн засварын инженер, ахлах дэслэгч
3. Намхайн Батцэцэг - ХХЕГ-ын Хилийн 0131 дүгээр ангийн хүн эмнэлгийн дарга, хошууч	10. Даваадолгорын Эрдэнэбаяр - ЦДС-ийн арга зүйч багш, дэд хурандаа
4. Цэрэндоржийн Гансүх - ХХЕГ-ын хэлтсийн дарга, хурандаа	11. Очирын Эрдэнэцогт - ХХЕГ-ын Хилийн 0198 дугаар ангийн даргын орлогч, тасгийн дарга, дэд хурандаа
5. Гэввийгийн Лут-Очир - Нийслэлийн Чингэлтэй дүүргийн Гал унтраах 10 дугаар ангийн жолооч, дээд түрүүч	12. Баасангийн Эрхэмбаяр - БХЯ-ны бодлогын хэрэгжилтийг зохицуулах газрын мэргэжилтэн, дэд хурандаа
6. Довчингийн Мөнхбат - Нийслэлийн Хан-Уул дүүргийн Онцгой байдлын хэлтсийн орлогч, дээд дэслэгч	
7. Доржпүрэвийн Нанжид - БХЯ-ны стратегийн удирдлага, төлөвлөлтийн газрын мэргэжилтэн, дэд хурандаа	

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ**

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2008 оны 1 дүгээр сарын 10-ны өдөр

Дугаар 02

Улаанбаатар хот

Данзаншаравын Жамъянжавт Монгол Улсын ардын жүжигчин цол хүртээх тухай

Мэргэжлийн урлагийн байгууллагад он удаан жил үр бүтээлтэй ажиллаж, дэлхийн сонгодог болон үндэсний дуурь, бүжгэн жүжиг, уран сайхны киноны олон арван гол ба туслах дүрийг чадварлаг бүтээж, Монгол Улсад дуурийн дуучдыг мэргэжлийн өндөр түвшинд сургаж бэлтгэх, орчин цагийн дуурийн урлагийг хөгжүүлэх, гадаад оронд

сурталчлахад оруулсан үнэтэй хувь нэмрийг нь үнэлж Соёл, урлагийн их сургуулийн багш Данзаншаравын Жамъянжавт Монгол Улсын ардын жүжигчин цол хүртээсүгэй.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ**

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2008 оны 1 дүгээр сарын 10-ны өдөр

Дугаар 03

Улаанбаатар хот

Сүрэнгийн Мөөмөөд Монгол Улсын гавъяат багш цол хүртээх тухай

Боловсрол, шинжлэх ухааны салбарт олон жил үр бүтээлтэй ажиллаж, монгол хэлний судлалаар шинэлэг нэг сэдэвт суурь бүтээл, сургалт эрдэм шинжилгээний олон арван ном, сурах бичиг, өгүүлэл бичиж туурвин, хэл шинжлэлийн ухааны мэргэжилтэй боловсон хүчин, эрдэмтдийг бэлтгэх болон сургуулийн гадаад харилцаа, монгол хэл судлалд оруулсан хувь

нэмрийг нь үнэлж МУИС-ийн Монгол хэл, соёлын сургуулийн хэл шинжлэлийн тэнхимийн зөвлөх багш, доктор, профессор Сүрэнгийн Мөөмөөд Монгол Улсын гавъяат багш цол хүртээсүгэй.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ**

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2008 оны 1 дүгээр сарын 10-ны өдөр

Дугаар 04

Улаанбаатар хот

Жамцын Баатарт Монгол Улсын гавъяат багш цол хүртээх тухай

Боловсролын салбарт олон жил үр бүтээлтэй ажиллаж, сургалт, эрдэм шинжилгээ, арга зүйн олон ном, сурах бичиг туурвиж, бага, дунд боловсролын стандартыг боловсруулж, хэрэгжүүлэх, математикийн сургалтын агуулга, арга зүйг боловсронгуй болгон мэргэжилтэй боловсон хүчин бэлтгэх, математикийн шинжлэх ухаан болон сурган хүмүүжүүлэх ухааныг

хөгжүүлэхэд оруулсан хувь нэмрийг нь үнэлж МУБИС-ийн математикийн багш, профессор Жамцын Баатарт Монгол Улсын гавъяат багш цол хүртээсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2008 оны 1 дүгээр сарын 10-ны өдөр

Дугаар 05

Улаанбаатар хот

Ишдоржийн Рэнчинхандад Монгол Улсын соёлын гавъяат зүтгэлтэн цол хүртээх тухай

Хэвлэл мэдээллийн байгууллагад олон жил санаачилга, үр бүтээлтэй ажиллаж, улс төр, эдийн засаг, соёл, шинжлэх ухааны салбарыг хамарсан шилдэг өгүүлэл, нийтлэлүүд бичиж, монголын сэтгүүл зүйн хөгжилд оруулж байгаа бодитой хувь нэмрийг үнэлж "Өнөөдөр" сонин

сурвалжлагч, сэтгүүлч Ишдоржийн Рэнчинхандад Монгол Улсын соёлын гавъяат зүтгэлтэн цол хүртээсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2008 оны 1 дүгээр сарын 10-ны өдөр

Дугаар 06

Улаанбаатар хот

Төмөрийн Жагайд Монгол Улсын хүний гавъяат эмч цол хүртээх тухай

Орон нутгийн эрүүл мэндийн байгууллагад олон жил үр бүтээлтэй ажиллаж, эмнэлгийн үйл ажиллагаанд орчин үеийн шинэ дэвшилтэт арга ажиллагааг нэвтрүүлэн эмчилгээ, үйлчилгээний чанарыг сайжруулж, эмнэлгийн материаллаг баазыг бэхжүүлэн, хүн амын эрүүл мэндийг хамгаалахад оруулж байгаа хувь нэмрийг нь үнэлж Дундговь

аймгийн Говь-Угтаал сумын хүн эмнэлгийн их эмч Төмөрийн Жагайд Монгол Улсын хүний гавъяат эмч цол хүртээсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2008 оны 1 дүгээр сарын 10-ны өдөр

Дугаар 07

Улаанбаатар хот

Дэмидийн Батчулуунд Монгол Улсын гавъяат жүжигчин цол хүртээх тухай

Соёл, урлагийн байгууллагад олон жил үр бүтээлтэй ажиллаж, үндэсний болон гадаадын олон шилдэг хөгжмийн бүтээлийг лимбэ хөгжмөөр мэргэжлийн өндөр түвшинд хөгжимдеж, зоулан залуучуудад үндэсний хөгжмийг сургаж өвлүүлэх, монголын хөгжмийн урлагийг хөгжүүлэх, сурталчлахад оруулсан хувь нэмрийг нь үнэлж

Улсын филармонийн симфони найрал хөгжмийн гоцлол хөгжимчин Дэмидийн Батчулуунд Монгол Улсын гавъяат жүжигчин цол хүртээсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2007 оны 12 дугаар сарын 19-ний өдөр

Дугаар 327

Улаанбаатар хот

Ажилд томилох тухай

Засгийн газрын тухай хуулийн 18³ дугаар зүйлийн 2 дахь хэсэг, Төсвийн байгууллагын удирдлага, санхүүжилтийн тухай хуулийн 45.1.5-ыг үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

байдлын ерөнхий газрын даргаар томилсугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ САЙД**

С.БАЯР

Цэвэгмэдийн Амгаланбаярыг Засгийн газрын тохируулагч агентлаг Онцгой

**МОНГОЛ УЛСЫН САЙД,
ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХЭРЭГ
ЭРХЛЭХ ГАЗРЫН ДАРГА** **Н.ЭНХБОЛД**

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2007 оны 12 дугаар сарын 19-ний өдөр

Дугаар 328

Улаанбаатар хот

Хөрөнгө гаргах тухай

Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

өвлийн их ачааллын үед эрчим хүчний үйлдвэрийг хэвийн ажиллуулах арга хэмжээ авахыг Говь-Алтай аймгийн Засаг дарга Р.Цогтбаатар, Түлш, эрчим хүчний сайд Ч.Хүрэлбаатар нарт даалгасугай.

1. Говь-Алтай аймгийн эрчим хүчний үйлдвэрийн хүчин чадал хүрэлцэхгүй өвөлжилт хүндэрч байгаатай холбогдуулан тус үйлдвэрт 1000 квт-ын хүчин чадалтай дизель цахилгаан станц худалдан авч суурилуулахад шаардагдах 350.0 (гурван зуун тавин) сая төгрөгийг Засгийн газрын нөөц сангаас гаргахыг Сангийн сайд Ч.Улаанд зөвшөөрсүгэй.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ САЙД**

С.БАЯР

САНГИЙН САЙД

Ч.УЛААН

2. Дизель цахилгаан станц худалдан авч суурилуулах ажлыг шуурхай зохион байгуулан

**ТҮЛШ, ЭРЧИМ
ХҮЧНИЙ САЙД**

Ч.ХҮРЭЛБААТАР

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2007 оны 12 дугаар сарын 19-ний өдөр

Дугаар 329

Улаанбаатар хот

Зохицуулалт хийх тухай

Монгол Улсын 2007 оны төсвийн тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийг үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

жагсаалт"-ыг 2 дугаар хавсралтын ёсоор тус тус баталсугай.

1. "Улсын төсвийн хөрөнгөөр 2007 онд хэрэгжүүлэх хөрөнгө оруулалтын төсөл, арга хэмжээ, барилга байгууламжийн зохицуулсан жагсаалт"-ыг 1 дүгээр хавсралтын, "Монгол Улсыг хөгжүүлэх сангийн хөрөнгөөр 2007 онд хэрэгжүүлэх хөрөнгө оруулалтын төсөл, арга хэмжээ, барилга байгууламжийн зохицуулсан

2. Жагсаалтад дурдагдсан хөрөнгө оруулалтын төсөл, арга хэмжээ, барилга байгууламжийн гүйцэтгэлд хяналт тавьж ажиллахыг төсвийн ерөнхийлөн захирагч нарт даалгасугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ САЙД**

С.БАЯР

САНГИЙН САЙД

Ч.УЛААН

Засгийн газрын 2007 оны 329 дүгээр
тогтоолын 1 дүгээр хавсралт

УЛСЫН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨР 2007 ОНД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ТӨСӨЛ, АРГА ХЭМЖЭЭ, БАРИЛГА БАЙГУУЛАМЖИЙН ЗОХИЦУУЛСАН ЖАГСААЛТ

(сая төг)

Төсөл, арга хэмжээ, барилга байгууламжийн нэр, хүч чадал, байршил	Хэрэг-жүүлэх хугацаа	Төсөвт өртөг	2007 оны батлагдсан төлөвлөгөө	Зохичуулалт		2007 оны зохицуулсан төлөвлөгөө
				Нэмсэн	Хассан	
А	Б	2	3	4	5	6
	Түгш, эрчим хүчний санд	18,659.9	4,111.6	1,245.5	1,245.5	4,111.6
1	Дэлхийн банкны зээлээр хэрэгжүүлэх "Цахилгаан шугам сулсангийн алдагдлыг бууруулах төсөл"-ийн Монголын талын хөрөнгө	7,319.3	946.8	-	610.9	335.9
2	Эрчим хүчний төсөл, арга хэмжээний кайгуул, судалгаа, зурга, төсөл боловсруулах	130.4	100.0	30.4	-	130.4
3	Халзан-Баяндэлгэр сумын 15 кВ-ын 65 км цахилгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станц, 1x0.1, 1x0.06 мВА / Сухбаатар	585.0	84.6	10.0	-	94.6
4	Аслагдай аймгийн өндөр-Улаан-Мөрөн сумын 10 кВ-ын 28 км цахилгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станцын зурга төсөл боловсруулах	7.0	7.0	-	7.0	-
5	Говь-Алтай аймгийн Шарга-Тогрэг сумын 15 кВ-ын 61 км цахилгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станцын зурга төсөл боловсруулах	14.0	14.0	-	14.0	-
6	Завхан аймгийн Цэцэр-Уул-Сонгино сумын 15 кВ-ын 32 км цахилгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станцын зурга төсөл боловсруулах	8.4	8.4	-	8.4	-
7	Ховд аймгийн Улаан-Уул-Ренвентууба сумын 15 кВ-ын 79 км цахилгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станцын зурга төсөл боловсруулах	18.0	18.0	-	18.0	-
8	Ховд аймгийн Улаан-Уул-Цагаануур сумын 35 кВ-ын 160 км цахилгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станцын зурга төсөл боловсруулах	21.0	21.0	-	21.0	-
9	Хөвсгөл аймгийн Алаг-Эрдэнэ-Улаан-Уул сумын 15 кВ-ын 79 км цахилгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станцын зурга төсөл боловсруулах	55.0	55.0	-	55.0	-
10	Хөвд аймгийн Манхан-Мөст сумын 15 кВ-ын 104 км цахилгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станцын зурга төсөл боловсруулах	22.0	22.0	-	22.0	-
11	Завхан аймгийн Эрдэнэхайрхан-Завханмандал сумын 15 кВ-ын 60 км цахилгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станцын зурга төсөл боловсруулах	7.8	14.7	-	6.9	7.8
12	Баянхонгор аймгийн Бөмбөгөр-Зэг сумын 35 кВ-ын 115 км цахилгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станцын зурга төсөл боловсруулах	33.6	39.0	-	5.4	33.6
13	Баянхонгор аймгийн Бөмбөгөр-Бууцагалан сумын 35 кВ-ын 80 км цахилгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станцын зурга төсөл боловсруулах	22.6	32.0	-	9.4	22.6
14	Говь-Алтай аймгийн Жиргалт-Баян-Уул сумын 15 кВ-ын 71 км цахилгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станцын зурга төсөл боловсруулах	16.3	17.0	-	0.7	16.3
15	Говь-Алтай аймгийн Бягдур-Цэндсмань сумын 35 кВ-ын 62 км цахилгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станцын зурга төсөл боловсруулах	27.3	27.4	-	0.1	27.3

16	Дорнод аймгийн Баянхүүр Сайнхүү сумын 35 хБ-ын 60 км шалтгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станцын зураг төсөл боловсруулах	2007	31.2	28.0	3.2	-	31.2
17	Дорнод аймгийн Маршал Баянцага сумын 35 хБ-ын 90 км шалтгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станцын зураг төсөл боловсруулах	2007	30.1	35.0	-	4.9	30.1
18	Дорнод аймгийн Маршал Гүвэлсаял сумын 10 хБ-ын 56 км шалтгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станцын зураг төсөл боловсруулах	2007	12.8	13.8	-	1.0	12.8
19	Дорнод аймгийн Маршал Дашболд сумын 10 хБ-ын 59 км шалтгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станцын зураг төсөл боловсруулах	2007	13.1	14.5	-	1.4	13.1
20	Завхан аймгийн Тусгай-Цэцэг-Уул сумын 35 хБ-ын 59 км шалтгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станцын зураг төсөл боловсруулах	2007	20.6	21.7	-	1.1	20.6
21	Завхан аймгийн Тэмцэн-Тосондэгл сумын 35 хБ-ын 55 км шалтгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станцын зураг төсөл боловсруулах	2007	22.2	14.0	8.2	-	22.2
22	Увс аймгийн Баруунуруу-Цагаанайраг сумын 15 хБ-ын 35 км шалтгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станцын зураг төсөл боловсруулах	2007	9.1	9.0	0.1	-	9.1
23	Увс аймгийн Цагаанверхан-Өндөрэнгай сумын 15 хБ-ын 60 км шалтгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станцын зураг төсөл боловсруулах	2007	15.6	10.0	5.6	-	15.6
24	Өмнөговь аймгийн Хулд-Цогт-Оюу сумын 15 хБ-ын 93 км шалтгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станцын зураг төсөл боловсруулах	2007	17.7	21.0	-	3.3	17.7
25	Өмнөговь аймгийн Тавантолгой-Цэцгийн сумын 10 хБ-ын 18 км шалтгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станцын зураг төсөл боловсруулах	2007	6.0	5.3	0.7	-	6.0
26	Өмнөговь аймгийн Оюутолгой-Харьбод сумын 35 хБ-ын 45 км шалтгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станцын зураг төсөл боловсруулах	2007	13.2	11.0	2.2	-	13.2
27	Баян-Өлгий аймгийн Цагаануур-Нэгэнуур сумын 35 хБ-ын 48 км шалтгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станцын зураг төсөл боловсруулах	2007	21.1	-	21.1	-	21.1
28	Завхан аймгийн Отгон-Буянт байсан 15 хБ-ыг 45 км шалтгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станцын зураг төсөл боловсруулах	2007	17.8	-	17.8	-	17.8
29	Завхан аймгийн Асгал-Баянсайраг сумын 15 хБ-ын 30 км шалтгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станцын зураг төсөл боловсруулах	2007	14.0	-	14.0	-	14.0
30	Ховд аймгийн Манан-Мөнхсайраг сумын 15 хБ-ын 75 км шалтгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станцын зураг төсөл боловсруулах	2007	19.5	-	19.5	-	19.5
31	Ховд аймгийн Эхрэг-Дарвиш шугам-Хөшөөгийн уурайн 35 хБ-ыг 43 км шалтгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станцын зураг төсөл боловсруулах	2007	17.8	-	17.8	-	17.8
32	Ховд аймгийн Хөшөөгийн уурайн-Цацэг сумын 10 хБ-ын 28 км шалтгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станцын зураг төсөл боловсруулах	2007	8.6	-	8.6	-	8.6
33	Ховд аймгийн Төвшөөн-Бомот-Булган сумын 35 хБ-ын 50 км шалтгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станцын зураг төсөл боловсруулах	2007	15.8	-	15.8	-	15.8

34	Сүхбаатар аймагын Бичиг Бичиг-Эдгээжээгийн сумын 35 хА-ын 78 нь шалтгаан даажуулах дээрэм шүүмж дэд станцтай уурга төсөл боловсруулах	2007	24.0	-	24.0	-	24.0
35	Улаанбаатар Бичиг Бичиг-Эдгээжээгийн сумын 35 хА-ын 78 нь шалтгаан даажуулах дээрэм шүүмж дэд станцтай уурга төсөл боловсруулах	2007	21.0	-	21.0	-	21.0
36	Ховдотой бүгд Нийслэлд Герман Улсын эзэмдэн хөрөнгөөр ажаржуулах бүр "Эрчим хүчний төсөл-1" төслийн Монголын талын санхүүжилт	2002-2007	1,420.0	160.3	-	136.1	24.2
37	МЭНГУ-ын тусламжаар ажаржуулах "Улаанбаатар сумын санхүүжилт"	2007-2008	560.0	100.0	-	100.0	-
38	Өндөрлэвч-Баруун-дун 110 хВ-ын 230 км шалтгаан дамжуулах өглэрийн шугам, дэд станц, 1 х 10 мВЯ (Сүхбаатар)	2005-2008	6,500.0	966.2	945.5	-	1,911.7
39	Боломжид Шарга сумын 35 хА-ын 79 нь шалтгаан дамжуулах өглэрийн шугам, дэд станц, 1 х 10 мВЯ (Төв-Атлан)	2006-2008	1,185.0	818.9	-	68.9	750.0
40	Зарим нийслэл дотроо улсын дотор жүргээдэг шалтгаан дамжуулах Санхүүжилт-Эрчим хүчний шугамтай холбоо Дээрлэвч	2007	256.0	176.0	80.0	-	256.0
41	Нүүрсээс газрын тосны бүтээгдэхүүнд гаргаж нүүрсний орлогоо судалгаа явуулах, сонголт хийж, утгагүй тулшгүй үйлдвэрлэлийн төлжөө, эдийн засгийн үндэслэл, уурга төсөл боловсруулах	2007	300.0	300.0	-	150.0	150.0
	Сангийн санд		5,908.1	2,706.8	930.3	930.3	2,706.8
1	Төрөөн сангийн үйлчилгээний төлөөн барилга (Улаанбаатар)	2007-2008	2,448.7	1,000.0	-	690.3	309.7
2	Боломжид цагаант хийн ажлаар сайжруулах	2007	286.8	286.8	-	220.0	66.8
3	Боломжид өргөтгөл, зас, галбай (Ховд, Яврант)	2007-2008	1,200.0	800.0	240.0	-	1,040.0
4	Боломжид усан хангамж	2007	20.0	20.0	-	20.0	-
5	Улсын газрын өрөөний газрын хөнгөрлийн барилгын өргөтгөл (Улаанбаатар)	2006-2007	1,952.6	600.0	690.3	-	1,290.3
	Утгаар эр хувиарданы санд		200.0	160.0	44.9	44.9	160.0
1	Цагаануур чөлөөт бүсийн галбид хөрөнө инжигер, төлбөрийн суудалга хийх	2007	15.1	20.0	-	4.9	15.1
2	Цагаануур чөлөөт бүсийн цагаантаны шугамын уурга төсөл	2007	3.5	-	3.5	-	3.5
3	Сонийн худалданы төв эзлүүлэх (Завхан, Баянтас)	2007	40.0	40.0	-	40.0	-
4	Ариу суурьны болгоод бондод худалданы төв, болгоодог агуулах барьж суурах (Завхан, Тэг)	2007	141.4	100.0	41.4	-	141.4
	Улсын мэргэжлийн ажилтны газар		665.0	592.0	188.7	188.7	592.0
1	Мэргэжлийн хяналтын газрын байр (Хэнтий)	2007	100.0	50.0	50.0	-	100.0
2	Хяналтын мэргэжлийн ажилтны хэлтсийн ажилын албаны байр (Дархан-Уул, Хэнтий)	2007	50.0	50.0	-	50.0	-
3	Төсөл төлөвлөгөө	2007	515.0	492.0	138.7	138.7	492.0
3.1	Лайблэгийн төсөл төлөвлөгөө	2007	118.5	203.0	23.0	107.5	118.5
3.2	Лайблэгийн төсөл төлөвлөгөө	2007	23.0	23.0	-	23.0	-
3.3	Кальцетер төсөл төлөвлөгөө	2007	340.7	239.0	107.4	5.7	340.7
3.4	Автомайдан	2007	24.5	27.0	-	2.5	24.5
3.5	Төлөвлөгөө	2007	8.3	-	8.3	-	8.3

1	Барилга, хот байгуулалтын сайд Халаалтын шугам шинэчлэх, 200 жилийн орон сууцны инженерийн шугам сулгах Завхан, Улаанбаатар	2006-2007	16,121.0	5,317.3	216.4	216.4	5,317.3
2	Цэвэр, бохир ус, дулааны шугам, гүйцэтгэх үйлчилгээний шилжилт /Ивс, Улаанбаатар	2006-2007	300.0	150.0	-	54.2	95.8
3	Нагайдын бохир усны шугам /Улаанбаатар, Налайх	2007-2008	300.0	150.0	-	22.1	127.9
4	Бохир усны 25-р коллектор, 1 зэлж /Улаанбаатар, Баянгол дүүрэг	2006-2007	5,100.0	800.0	103.4	-	903.4
5	Цэвэр, бохир усны гол магистраль, наасны станц, усан сан, цэвэр усны шугам, ф500 мм, 2.0 м урт, наасны станц /И зэлж, 1 королон-Орбит, /Улаанбаатар	2005-2007	3,200.0	1,300.0	101.0	-	1,401.0
6	Цэвэр усны шугам, усан сан, 1.7 км /Говьсүмбэр, Чэрл	2006-2007	6,200.0	2,316.3	-	14.5	2,301.8
7	Цэвэр усны шаарга шугам, усан сан /Говь-Алтай, Есөнбулаг	2006-2007	180.0	80.0	-	12.7	67.3
8	Азийн хөгжлийн банкны зээлээр хэрэгжүүлэх "Орон нутгийн нөгийн аж ахуйг хөгжүүлэх төсөл"-ийн Монголын талын хөрөнгө	2006-2007	300.0	150.0	-	31.9	118.1
9	Газрын албарын бар, худалдан авах /4 аймэг	2007	259.0	101.0	-	81.0	20.0
1	Хууль зүй, дотоод хэргийн сайд	2007	282.0	270.0	12.0	-	282.0
2	Цагдаагийн ерөнхий газрын нэгдсэн ариуцсан барилга /Улаанбаатар	2007-2008	2,555.0	1,405.0	124.0	124.0	1,405.0
3	Цагдаагийн ерөнхий газрын конторын барилгын өргөтгөл /Улаанбаатар	2007-2008	400.0	65.0	-	65.0	-
4	Цагдаагийн ерөнхий газрын конторын барилгын өргөтгөл /Улаанбаатар	2007-2008	750.0	59.0	-	59.0	-
5	Тэнгэр төлөөрөмж /Автомашин/	2007	1,405.0	1,281.0	124.0	-	1,405.0
6	Зам тээвэр, аялал жуулчлалын сайд	2007	46,079.3	23,105.2	4,906.5	4,906.5	23,105.2
1	Тээврийг хөгжүүлэх төслийн барилгын өмөөлт, сургалт, тэнгэр төлөөрөмж, зөвлөх үйлчилгээний үйлдвэрлэл өргөнгө	2005-2007	1,547.0	220.4	-	120.4	100.0
2	Дэлхийн банкны зээлээр хэрэгжүүлэх Монгол Улсын авто замын сүлжээ 2020 он хүртэл хөгжүүлэх өргөнгөий төлөвлөгөө /500 км замын төлөм, эдийн засгийн үндэслэл/	2006-2007	100.0	40.0	-	40.0	-
3	Азийн хөгжлийн банкны зээлээр хэрэгжүүлэх "Бэрүүн бүс-Алтайн зам" төслийн 650 км замын төлөм, эдийн засгийн үндэслэл, зураг төсөл	2007	171.7	171.7	-	71.7	100.0
4	ХБНГУ-ын КЕУ банкны зээлээр хэрэгжүүлэх "Бүс нутгийн тээврийн дэд бүтцийг хөгжүүлэх төсөл"	2006-2008	800.0	500.0	-	100.0	400.0
5	БНСУ-ын зээлээр хэрэгжүүлэх "Авто зам хөгжүүлэх 3 дахь шатны төсөл" - Нидер-Сейланд	2006-2008	6,084.0	948.0	292.5	-	1,240.5
6	Бүгд Найрамдах Турк Улсын буудалтгүй туслалцаар хэрэгжүүлэх Хархорин-Хишир шайдам чиглэлийн 46 км хатуу хувцстай зам	2005-2007	280.0	214.2	-	174.2	40.0
7	Дэлхийн банкны зээлээр хэрэгжүүлэх Хархорин-Цэцэрлэгийн 46 км хатуу зам	2006-2007	523.6	379.6	114.0	-	493.6
8	Хөвсгөр Бугдан-Үүн-Хөвд чиглэлийн 60 км хатуу хувцстай авто зам	2006-2008	6,800.0	3,230.0	-	1,130.0	2,100.0
9	Хатгал-Жинзайс-Төгрөгт чиглэлийн 50 км авто зам	2006-2008	3,040.0	1,507.5	-	307.5	1,200.0
10	Давдасууригийн гудамжны хатуу хувцстай авто зам /Улаанбаатар	2006-2007	1,800.0	1,300.0	-	600.0	700.0

11	Улаанбаатар-Эрдэнэдалтын 1618.3 км хатуу кучилттай авто зам	2007-2007	6,000.0	2,000.0	4,000.0	-	-	6,000.0
12	Төлийн голын 75 үм төмөр бетон гүүр /Увс, Улаангом/	2005-2007	458.8	368.8	-	309.3	-	59.5
13	Нарцрын голын төмөр бетон гүүр /Увс, Тус/	2006-2008	2,750.0	950.0	-	665.0	-	285.0
14	Их тэнгэрэн 258 үм төмөр бетон гүүр /Улаанбаатар/	2007-2008	4,600.0	1,500.0	-	144.6	-	1,355.4
15	Баянгуур-Дашинчандрагийн 9 км хатуу кучилттай авто зам	2005-2007	1,489.2	640.0	-	40.0	-	600.0
16	Хархорин-Цэцэрлэг чөлөөтэй сайрлан кучилттай замыг хатуу кучилттай болгох	2007	949.0	949.0	-	949.0	-	-
17	Цэцэрлэг-Их төмөр-Тосондарагд чөлөөтэй сайрлан кучилттай замыг хатуу кучилттай болгох	2007	176.0	176.0	-	176.0	-	-
18	Арайхээр-Баянхонгор чөлөөтэй сайрлан кучилттай замыг хатуу кучилттай болгох	2007	489.5	489.5	-	78.8	-	410.7
19	Авто замын сүлжээний засвар, арчлалт, үйлдвэрлэлийн бааз, техник, тээвэрлэлийн шинэчлэлт	2007	8,020.5	7,520.5	500.0	-	-	8,020.5
	Аалзгайтай тэмдэг газрын дарга		438.7	400.0	31.7	-	-	400.0
1	Хомльетер, претелер	2007	157.0	157.0	-	31.7	-	125.3
2	Автомашин худалдан авах	2007	281.7	243.0	31.7	-	-	274.7
	Нийгмийн хамгаалал, хөдөлмөрийн сайд		232.5	220.0	12.5	-	-	220.0
1	Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний хэлтсийн конторын барилга	2007	112.5	100.0	12.5	-	-	112.5
	Улаанбаатар, Баянгуур дүүрэг		120.0	120.0	-	12.5	-	107.5
2	Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний хэлтсийн барилгын засвар	2007	13,071.7	4,885.3	1,631.0	1,631.0	-	4,885.3
	Говьсүмбэр		300.0	140.0	40.0	-	-	180.0
1	Сургуулийн дотуур байр, 100 ор /Увс, Баруунтуруун/	2007-2008	1,000.0	100.0	200.0	-	-	300.0
2	Сургуулийн барилга, 640 суудал /Улаанбаатар, Баянгол дүүрэг 9 дугаар хороо/	2007-2008	700.0	100.0	110.0	-	-	210.0
3	Сургуулийн барилга, 320 суудал, 32 дугаар сургуулийн спорт зал /Улаанбаатар, Хан-Уул дүүрэг/	2007-2008	300.0	170.0	80.0	-	-	250.0
4	Коллегийн барилгын шинэчлэл /Увс, Улаангом/	2007-2008	180.0	100.0	80.0	-	-	180.0
5	3 дугаар сургуулийн спорт зал /Говьсүмбэр/	2007-2008	944.7	200.0	156.0	-	-	356.0
6	Хөдөө аж ахуйн их сургуулийн оюутны дотуур байр /Улаанбаатар, Хан-Уул дүүрэг/	2007-2008	1,400.0	220.0	128.0	-	-	348.0
7	Сургуулийн барилга, 920 суудал /Хэнтий, Биеэрхээн	2007-2008	430.0	60.0	177.0	-	-	237.0
8	Сургуулийн барилга /Мөвсстөл, Ханх, 320 суудал	2007-2008	342.0	50.0	200.0	-	-	250.0
9	Дэлхийн энгийн дотуур эм ухуур /Говьсүмбэр аймгийн Уургаганы сумдагч-Идэрхэрлэлийн төвийн барилга/	2006-2008	1,250.0	550.0	250.0	-	-	800.0
10	Сургуулийн барилга, 640 суудал, спорт зал /Увс, Улаангом/	2005-2007	1,290.0	690.0	150.0	-	-	840.0
11	Сургуулийн барилга, 520 суудал, 150 ортой дотуур байр /Хөвд, Алтай/	2007-2008	200.0	100.0	-	30.0	-	70.0
12	Хүүхдийн сургалт, үнэмжлэлийн тусгай төвийн биеийн тамирын зал /Улаанбаатар/	2007	55.0	55.0	-	55.0	-	-
13	Нийслэлийн 6 дугаар цэцэрлэгийн өргөтгөл /Улаанбаатар, Баянгуур дүүрэг/	2007-2008	340.0	180.0	-	36.0	-	144.0
14	Цэцэрлэгийн барилга, 150 ор /Улаанбаатар, Баянгуур дүүргийн 14 дугаар хороо/	2007	250.0	250.0	-	154.0	-	96.0
15	Цэцэрлэгийн барилга, 60 ор /Улаанбаатар, Чингэлтэй дүүрэг, 7, 12 дугаар хороо/	2007	250.0	250.0	-	-	-	-

№	Цэвэрлэлийн барьгата, 100 ор /Улаанбаатар, Баянзүрх дүүрэг, 6 дугаар хороо/	2007-2008	230.0	150.0	54.0	96.0
16	Монгол Улсын Боловсролын Их Сургуулийн Балшайн коллежийн оюунды 4 дугаар байрны шинэчлэл /Улаанбаатар, Сүхбаатар дүүрэг/	2007	150.0	150.0	-	96.0
17	Соёл, спортын төв /Хэнтий, Дэлгэралан/	2007	250.0	110.0	90.0	60.0
18	Соёлын төвийн барьгата /Архангай, Өндөр-Улаан/	2007	250.0	70.0	-	141.0
19	Соёл, спортын төвийн барьгата /Өмнөговь, Хүрмэг/	2007	250.0	250.0	-	99.0
20	Сумын соёлын төвийн барьгата /Дундговь, Хүрц/	2007	60.0	60.0	40.0	21.0
21	"Алтай" чуулгын байр /Говь-Алтай/	2007	1,350.0	320.0	42.0	18.0
22	Гандангийн дэнжийн уламжлалт соёлын баримтын засвар шинэчлэл, төлөвлөлт, хөрөнгө оруулалт /Улаанбаатар/	2007	500.0	500.0	320.0	-
23	Төврийн өвчдлийн заал /Дорнод/	2007	750.0	200.0	500.0	-
24	Бод хяаны ордон музейн сан хиймэлийн барьгата /Улаанбаатар/	2007-2008	300.0	110.3	-	-
25	Нийслэлийн Засаг дарга	2007-2008	16,636.5	3,336.5	20.0	0.3
1	Баяр усны Туур-1 коллектор шинээр барьж /Улаанбаатар/	2007-2008	13,800.0	500.0	1,212.1	3,336.5
2	Дулааны 6 дугаар казиртал шугамыг өргөтгөл шинэчлэх, насос чингэлтэй дүүргэл	2007	1,500.0	1,500.0	1,212.1	1,712.1
3	Агаарын бохирдол, утаагүй болгох төсөл хэрэгжүүлэх /Улаанбаатар/	2007	120.0	120.0	-	1,062.4
4	Горьмийн гудамжны зам 1.5м х/м гэрэлтүүлэг /Улаанбаатар, Баянгол дүүрэг, 9 дугаар хороо/	2007	250.0	250.0	60.0	60.0
5	Сууц амьтандийн колбоосны талбайн төлөвлөлт, /Улаанбаатар, Чингэлтэй дүүрэг, 1-6 дугаар хороо/	2007	20.0	20.0	16.5	233.5
6	Халуун усны барьгата /Улаанбаатар, Баянзүрх дүүрэг, 2, 21 дугаар хороо, 2 ш/	2007	100.0	100.0	14.0	6.0
7	Гэр хороололд хамд өргөтгөлийн дулааны шугам сүлжээ бүхий /Улгар жижээх орон сууцны барилгын өргөтгөл, калуун усны байр барьж /Улаанбаатар, Баянгол дүүрэг/	2007	250.0	250.0	65.0	35.0
8	10 дугаар хорооны барилгын өргөтгөл, калуун усны байр барьж /Улаанбаатар, Баянгол дүүрэг, 13 дугаар хороо, 2 ш/	2007	85.0	85.0	175.0	75.0
9	Аувины үйлчилгээний төв, 2 цэцэрлэг /Улаанбаатар, Налайх, Багануур/	2007	168.0	168.0	60.0	25.0
10	Лыфт шинэчлэх /Улаанбаатар, Баянгол дүүрэг, 13 дугаар хороо, 2 ш/	2007	70.0	70.0	144.0	24.0
11	Нийтийн зориулалттай орон сууцны хоргоцсон калуун усны шугам татаж /Улаанбаатар, Налайх/	2007	82.0	82.0	49.0	21.0
12	7 дугаар хорооны орон сууцны байгууламд гарна дулааны шугамыг өргөсгөх, хэрэгцээний байгууламдыг нэгтгэх	2007	151.5	151.5	57.0	25.0
13	Төмөр замын орон сууцны байгууламд төвлөрсөн аргаатах татуурын шугам сүлжээнд холбох Эрүүл мэндийн сайд	2007	40.0	40.0	106.0	45.5
1	Сумын тун эмсэлтийн барьгата, 10 ор /Хөвсгөл, Төмөрбулаг/	2007-2008	5,559.0	4,228.5	28.0	12.0
2	Авигийн нэгдсэн эмсэлтийн өргөтгөл /Өмнөговь/	2006-2008	200.0	60.0	530.4	4,228.5
3	Спортын ордон /Хэнтий, Өндөралан/	2005-2008	780.0	450.0	-	160.0
4	Эмсэлтийн барьгата /Улаанбаатар, Чингэлтэй дүүрэг, 13 дугаар хороо/	2007-2007	740.0	110.0	-	570.0
			150.0	150.0	-	190.0
					101.0	49.0

	2007-2007	80.0	80.0	43.0	37.0
5	Бүрэн ангиныг баяр /Хөгжил, Мөрөн / 7 дугаар баг				
6	2006 оны төсөт арга хэмжээний зурга тусгай Төлөвө зэрэг дэргэд үндэслэл болж оруулах /2006, 2007 оны бэлтгэлийн зурга тусгай дугаар	326.0	265.0	61.0	326.0
7	Ашигын зөвлөлийн их засвар /хоёр төлөврөөр/ М.х. засвар хийснийг засвар /ашигласны хэсгээр хоёр төлөврөөр/	213.5	213.5	3.3	210.2
8	Хийсний зөвлөлийн засвар /хоёр төлөврөөр/ Колонийг ашигласны хэсгээр /сүрьеэний бүлэг/ ашигласны төсөг төлөврөөр	11.8	8.5	3.3	11.8
9	Төлөвөрийн системийг дэвшилтэт рэнгийн аппарат зурга тусгай хамт /Хядаар судалсны төв, Колонийн нэгдсэн /хоёр төлөврөөр/ Улаан хотын төв /хоёр/ /Эн нөлөөний хэсгээр шинэчлэхийн төв/	931.7	931.7	120.0	811.7
10	Сурвалж рэнгийн аппарат зурга тусгай хамт /4 дугаарын /хэсгээр/ ангиныг /4 ангиныг нэгдсэн /хоёр/ /Эрүүл мэндийн хүн /хөдөлгөөнийг /өндөр/ төсөг төлөврөөр	1,175.0	1,175.0	140.0	1,035.0
11	Генетик	215.1	161.8	53.3	161.8
11.1	Колоний	5.4	5.4	3.3	2.1
11.2	Колоний	124.0	124.0	50.0	74.0
11.3	Кристаллийн аппарат	83.0	32.0	51.0	83.0
11.4	Флюорид зурга тусгай хамт /хөдөлгөөнийг /өндөр/ төсөг төлөврөөр	2.7	0.4	2.3	2.7
12	Сүрьеэний зөвлөлийн /өндөр/ төсөг төлөврөөр	327.5	249.0	78.4	292.0
12.1	Хөдөлгөөнийг /өндөр/ төсөг төлөврөөр	59.0	59.0	18.0	41.0
12.2	Хөдөлгөөнийг /өндөр/ төсөг төлөврөөр	67.3	40.0	27.2	67.2
12.3	Зөвлөлийн аппарат /200 сүм/	27.0	20.0	7.0	27.0
12.4	Центрифуг /200 сүм/	64.6	40.0	24.6	64.6
12.5	Аппарат /Пеллетак 5-50 ml /200 сүм/	20.0	20.0	2.8	17.2
12.6	Аппарат /Пеллетак 50-200 ml /200 сүм/	20.0	20.0	2.8	17.2
12.7	Генетик /сүм /200 сүм/	14.0	14.0	11.8	2.2
12.8	Бактериолог /анализатор /5 сүм/	55.6	36.0	19.6	55.6
13	Эн нөлөөний хэсгээр /шинэчлэхийн төсөг төлөврөөр/ шинэчлэл	355.0	324.0	31.0	324.0
13.1	Генетик /сүм /бүрэн автомат /анализатор	41.4	24.0	17.4	41.4
13.2	Бүрэн автомат ELISA /анализатор	26.4	26.4	2.4	24.0
13.3	Газ /анализатор	21.6	21.6	3.4	18.2
13.4	Хядаар /төлөвөрийн /өндөр/ төсөг төлөврөөр	52.1	50.0	2.1	52.1
13.5	Пеллетак /өндөр/ төсөг төлөврөөр	74.5	63.0	11.5	74.5
13.6	Улаан хотын төв /төлөвөрийн /өндөр/ төсөг төлөврөөр	130.0	130.0	20.8	109.2
13.7	Улаан хотын төв /төлөвөрийн /өндөр/ төсөг төлөврөөр	9.0	9.0	4.4	4.6
14	Төлөвөрийн зөвлөлийн төсөг төлөврөөр	53.4	50.0	3.4	50.0
14.1	Аппарат /сүм /	45.4	42.0	3.4	45.4
14.2	Аппарат /сүм /	8.0	8.0	3.4	4.6
	Нийт дүн	126,326.7	50,468.2	11,074.0	50,468.2

Тайлбар: *Монгол Улсын төсвийн тусгай хуульд өөрчлөлт оруулсан үүсвэр / дугаар хэсгийн 40.1.21.4-Түгшгэрэн

Засгийн газрын 2007 оны 329 дүгээр тогтоолын 2 дугаар хавсралт

МОНГОЛ УЛСЫГ ХӨГЖҮҮЛЭХ САНГИЙН ХӨРӨНГӨР 2007 ОНД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ХӨРӨНГӨ ОРОУЛАЛТЫН ТӨСӨЛ, АРГА ХЭМЖЭЭ, БАРИЛГА БАЙГУУЛАМЖИЙН ЗОХИЦУУЛСАН ЖАГСААЛТ

Төсөл, арга хэмжээ, барилга байгууламжийн нэр, үнэ, зарим хуучин код	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Төсвийн өртөг	2007 оны баталсан төлөвлөгөө	Зориулалт		2007 оны зохицуулсан төлөвлөгөө
				Нэмсэн	Хассан	
1 Улаанбаатар-Монголстан-Оуругатайн 220 кВ-ын шилжилтэн дамжуулах шугам, шугам, дамжуулах станц, шугам, төмөр замын дагуу өргөтгөл, эрэг, төмөр замын дагуу өргөтгөл	2007	184.0	184.0	3,036.0	114.0	30,967.7
2 Нарийвчлан урсан дамжуулах станц, төмөр замын дагуу өргөтгөл, дамжуулах 20 мбай	2007	450.0	450.0		300.0	100.0
3 Улаанбаатар хотын 5 дахь эл Үүлэрийн төмөр замын засварын үйлчилгээний байгууламж	2007	400.0	400.0		200.0	170.0
4 Эмхэн тосгон-Тус 110 кВ-ын 30 км цахилгаан дамжуулах шугам	2007	304.0	304.0	84.0		368.0
5 Төвийн-Эрдэсбулагын 110 кВ-ын 60 км цахилгаан дамжуулах шугам, шугам, дамжуулах станц	2007-2008	960.0	100.0	680.0		760.0
6 Төвийн-Хүрэнгийн 110 кВ-ын 135 км цахилгаан дамжуулах шугам, шугам, дамжуулах станц, станц	2004-2007	3,896.7	477.8	236.7		2,071.1
7 Ердүрэн-Баян сумын 35 кВ-ын 139 км цахилгаан дамжуулах шугам, шугам, дамжуулах станц, станц, станц, станц	2007	2,494.0	2,494.0		100.0	2,394.0
8 Шар-Дарви сумын 35 кВ-ын 700 км цахилгаан дамжуулах шугам, шугам, дамжуулах станц, станц, станц, станц	2007	2,200.0	2,200.0		263.0	2,036.0
9 Төвийн-Жаргалан сумын 35 кВ-ын 56 км цахилгаан дамжуулах шугам, шугам, дамжуулах станц, станц, станц, станц	2007-2008	1,100.0	1,031.0		60.0	960.0
10 Баянгол-Хүрэн сумын 15 кВ-ын 87 км цахилгаан дамжуулах шугам, шугам, дамжуулах станц, станц, станц, станц	2007	1,000.0	1,000.0		163.1	836.9
11 Төвийн-Хүрэн сумын 35 кВ-ын 65 км цахилгаан дамжуулах шугам, шугам, дамжуулах станц, станц, станц, станц	2007	1,600.0	1,600.0		106.0	1,500.0
12 Төвийн-Хүрэн сумын 10 кВ-ын 50 км цахилгаан дамжуулах шугам, шугам, дамжуулах станц, станц, станц, станц	2007	600.0	600.0		25.3	574.7
13 Төвийн-Нарийвчлан сумын 35 кВ-ын 89 км цахилгаан дамжуулах шугам, шугам, дамжуулах станц, станц, станц, станц	2007	1,600.0	1,600.0		363.4	1,236.6
14 Цэцэрлэг-Орхон сумын 15 кВ-ын 95 км цахилгаан дамжуулах шугам, шугам, дамжуулах станц, станц, станц, станц	2007	960.0	960.0		103.2	856.8
15 Номрон-Түрэн сумын 35 кВ-ын 45 км цахилгаан дамжуулах шугам, шугам, дамжуулах станц, станц, станц, станц	2007	1,100.0	1,100.0		200.0	900.0
16 Улаанбаатар сумын 110 кВ-ын 124 км цахилгаан дамжуулах шугам, шугам, дамжуулах станц, станц, станц, станц	2007	5,000.0	5,000.0		200.0	4,800.0
17 Арсгал-Баян сумын 10 кВ-ын 38 км цахилгаан дамжуулах шугам, шугам, дамжуулах станц, станц, станц, станц	2007	400.0	400.0		50.0	350.0

16	Цагааннуулын 110-115 вБ-ын 1x1.0 мБа дэд станц /Завхан/	2007	860.0	860.0	50.0	810.0
19	Алдарсан-Зүдэнхайрхан-35 вБ-ын 100 м цахилгаан дамжуулах агаарын шугам, 1x0.1, 1x0.16 мБа дэд станц /Завхан/	2007	2,100.0	2,100.0	100.0	2,000.0
20	Улаанхад-Яруу сумын 35 вБ-ын 60 м цахилгаан дамжуулах агаарын шугам, 1x1.0, 1x0.16 мБа дэд станц /Завхан/	2007	1,300.0	1,330.0	100.0	1,230.0
21	Дэргэнэ усан цахилгаан станц-Завхан сумын 15 вБ-ын 60 м цахилгаан дамжуулах агаарын шугам, 1x0.25, 1x0.16 мБа дэд станц /ХБЗ/	2007	680.0	680.0	35.7	644.3
22	Чойбалсан-Саргалын сумын 35 вБ-ын 64 м цахилгаан дамжуулах агаарын шугам, 1x1 мБа дэд станц /Дорнод/	2006-2007	1,010.0	704.9	52.2	852.7
23	Бяндар-Батцэцэг сумын 15 вБ-ын 49 м цахилгаан дамжуулах агаарын шугам, 1x0.1, 1x0.06 мБа дэд станц /Хэнтий/	2006-2007	548.0	340.0	29.4	310.6
24	Сэлэнгэ-Овоо-Мандан-Овоо 15 вБ-ын 100 м цахилгаан дамжуулах агаарын шугам, 1x0.1, 1x0.16 мБа дэд станц /Өмнөговь/	2007	1,140.0	1,140.0	25.0	1,165.0
25	"Баруун" дэд станцын цахилгаан дамжуулах шугам, 110/10 кВ /Улаанбаатар/	2007-2008	1,496.0	500.0	247.0	747.0
26	Улаанбаатар хотын Баянгол, Яармагийн дугаарын шугам сүлжээний уурга /ХБЗ/	2007	96.0	96.0	96.0	-
27	Дарганы дугаарын цахилгаан станцаас Дархан хот хязгаар дундны магистраль шугамын шинэчлэлт /Дархан-Уул/	2007-2008	6,500.0	3,000.0	2,000.0	5,000.0
28	Баруун хот байгуулалтын шэд	2007-2009	17,851.9	5,552.5	2,071.7	5,552.5
29	Налайрын биеэр усны шугам /Улаанбаатар-Налайр/	2007-2008	5,100.0	800.0	941.8	1,741.8
30	"4 р хороололын инженерийн шугам сүлжээ	2007-2008	3,800.0	500.0	295.5	795.5
31	Нийслэлд суурь хотын барилгын төлөв, зэрэг засгийн үндэслэлээр бүтээгдүүлэх /Улаанбаатар/	2007	800.0	800.0	200.0	600.0
32	Дулааны шугамын шинэчлэл /Хявсгал, М-рэн/	2007	326.0	326.0	33.3	292.7
33	Цэвэр усны шугамын шинэчлэл, усан сан, усан суурьны дэвэрэн /Увс, Говьсүмбэр, Шансгалы/	2007	254.5	200.0	54.5	254.5
34	"Усан хэрэглээний төлөв" - өмнө, 1-н сүлжээ, Говь-Алтай /Говьсүмбэр, Баянхонгор, Дорнод, Т-н, Сүхбаатар/	2007	294.9	200.0	94.9	294.9
35	2008 оны 1-н сард агаарын цахилгаан тусгай тээвэр, зэрэг засгийн үндэслэл бүтээгдүүлэх	2007	1,100.0	1,100.0	400.0	700.0
36	Баян гэрэл цахилгаан тусгай тээвэр, зэрэг засгийн үндэслэл бүтээгдүүлэх	2007-2009	2,290.0	665.0	1,000.0	685.0
37	Баян гэрэл цахилгаан тусгай тээвэр, зэрэг засгийн үндэслэл бүтээгдүүлэх	2007-2008	3,500.0	1,000.0	-	-
38	Нийслэлийн гэр, цахилгаан тусам сүлжээний хөрөнгийн бүтэц дахин тэнцүүлэх, инженерийн шугам сүлжээ байгуулах	2007-2008	626.5	626.5	438.4	188.1
			58,179.6	38,520.2	5,107.7	36,520.2
			Нийт дүн			

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2007 оны 12 дугаар сарын 20-ны өдөр

Дугаар 331

Улаанбаатар хот

Зарим хүнийг ажлаас чөлөөлөх тухай

Засгийн газрын тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 5 дахь хэсэг, 18¹ дүгээр зүйлийн 5, 6 дахь хэсэгт заасныг үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

Отгонболдыг Эрүүл мэндийн дэд сайдын үүрэгт ажлаас тус тус чөлөөлсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ САЙД

С.БАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН САЙД,
ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХЭРЭГ
ЭРХЛЭХ ГАЗРЫН ДАРГА

Н.ЭНХБОЛД

Балдангийн Энхмандахыг Байгаль орчны дэд сайдын, Ширчингийн Сүхбаатарыг Хууль зүй, дотоод хэргийн дэд сайдын, Пунцагийн Улаанхүүг Хүнс, хөдөө аж ахуйн дэд сайдын, Алтанхуягийн

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2007 оны 12 дугаар сарын 20-ны өдөр

Дугаар 332

Улаанбаатар хот

Зарим хүнийг ажилд томилох тухай

Засгийн газрын тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 5 дахь хэсэгт заасныг үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

5. Намдагийн Батцэрэгийг Сангийн дэд сайдын;

Дор дурдсан хүмүүсийг дараахь албан тушаалд томилсугай:

6. Маналжавын Төрбаярыг Хууль зүй, дотоод хэргийн дэд сайдын;

1. Даваадоржийн Дэлгэрцогтыг Байгаль орчны дэд сайдын;

7. Наваансамдангийн Ганбямбыг Хүнс, хөдөө аж ахуйн дэд сайдын;

2. Сүрэнгийн Баасанхүүг Батлан хамгаалахын дэд сайдын;

8. Жадамбын Цолмонг Эрүүл мэндийн дэд сайдын.

3. Балдангийн Энхмандахыг Гадаад хэргийн дэд сайдын;

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ САЙД

С.БАЯР

4. Доржпүрэвийн Батхуягийг Зам, тээвэр, аялал жуулчлалын дэд сайдын;

МОНГОЛ УЛСЫН САЙД,
ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХЭРЭГ
ЭРХЛЭХ ГАЗРЫН ДАРГА

Н.ЭНХБОЛД

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2007 оны 12 дугаар сарын 26-ны өдөр

Дугаар 341

Улаанбаатар хот

Тогтоолд өөрчлөлт оруулах тухай

Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

өргөтгөл хийхэд" гэсний дараа "ажилтнуудад орон сууц, техник хэрэгсэл худалдан авах" гэж нэмсүгэй.

"Хөрөнгө гаргах тухай" Засгийн газрын 2007 оны 9 дүгээр сарын 5-ны өдрийн 217 дугаар тогтоолын "албан конторын барилгад их засвар,

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ САЙД

С.БАЯР

САНГИЙН САЙД

Ч.УЛААН

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ2007 оны 12 дугаар
сарын 26-ны өдөр

Дугаар 342

Улаанбаатар
хот**Ажлаас чөлөөлөх тухай**

Тагнуулын байгууллагын тухай хуулийн 15.2-ыг үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

ерөнхий газрын дэд даргын үүрэгт ажлаас чөлөөлсүгэй.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ САЙД****С.БАЯР**

Самдангийн Жаргалсайханыг Засгийн газрын тохируулагч агентлаг-Тагнуулын

**МОНГОЛ УЛСЫН САЙД,
ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХЭРЭГ
ЭРХЛЭХ ГАЗРЫН ДАРГА****Н.ЭНХБОЛД****МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ**2007 оны 12 дугаар
сарын 26-ны өдөр

Дугаар 343

Улаанбаатар
хот**Ажилд томилох тухай**

Тагнуулын байгууллагын тухай хуулийн 15.2-ыг үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

дэд даргаар томилсугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ САЙД****С.БАЯР**

Галсангийн Алтансүхийг Засгийн газрын тохируулагч агентлаг-Тагнуулын ерөнхий газрын

**МОНГОЛ УЛСЫН САЙД,
ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХЭРЭГ
ЭРХЛЭХ ГАЗРЫН ДАРГА****Н.ЭНХБОЛД****МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ**2007 оны 12 дугаар
сарын 26-ны өдөр

Дугаар 344

Улаанбаатар
хот**Ажилд түр томилох тухай**

Засгийн газрын тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 8 дахь хэсэг, Төрийн албаны тухай хуулийн 17.12-т заасныг үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

яамны Төрийн нарийн бичгийн даргаар тус тус түр томилсугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ САЙД****С.БАЯР**

Даваахүүгийн Баттөрийг Сангийн яамны Төрийн нарийн бичгийн даргаар, Жигжидсүрэнгийн Алтантуяаг Эрүүл мэндийн

**МОНГОЛ УЛСЫН САЙД,
ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХЭРЭГ
ЭРХЛЭХ ГАЗРЫН ДАРГА****Н.ЭНХБОЛД****МОНГОЛ УЛСЫН ҮНДСЭН ХУУЛИЙН ЦЭЦИЙН ДҮГНЭЛТ**2007 оны 12 дугаар
сарын 21-ний өдөр

Дугаар 13

Улаанбаатар
хот

**ЭРҮҮГИЙН БАЙЦААН ШИЙТГЭХ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ,
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ЗАРИМ ЗААЛТ
ҮНДСЭН ХУУЛЬ ЗӨРЧСӨН ЭСЭХ ТУХАЙ МАРГААНЫГ
ХЯНАН ШИЙДВЭРЛЭСЭН ТУХАЙ**

*Үндсэн хуулийн цэцийн хуралдааны
танхим 15.00 цаг*

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн цэцийн дунд суудлын хуралдааныг Үндсэн хуулийн цэцийн дарга Ж.Бямбадорж даргалж, гишүүдэд Н.Жанцан, Ж.Амарсанаа, Ц.Сарантуяа /илтгэгч/, Д.Мөнхгэрэл нарын бүрэлдэхүүнтэй, хуралдааны нарийн бичгийн даргаар Н.Нарантуяаг оролцуулан хийв.

Үндсэн хуулийн цэцийн хуралдаанд өргөдөл гаргагч, иргэн Б.Баярсайхан, Б.Эрдэнэбилэг, Улсын Их Хурлын итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчөөр Улсын Их Хурлын гишүүн Ц.Шаравдорж нар оролцов.

Нэг. Нийслэлийн Сүхбаатар дүүргийн 3 дугаар хорооны оршин суугч, иргэн Б.Баярсайхан, Баянгол дүүргийн 1 дүгээр хорооны оршин суугч, иргэн Б.Эрдэнэбилэг нар Үндсэн хуулийн цэцэд хандаж гаргасан өргөдөлдөө:

"...Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуулийн 342 дугаар зүйлийн 342.1-д "...дээд шатны прокурор эсэргүүцэл бичих эрхтэй", 347 дугаар зүйлийн 347.5-д "...эсхүл Улсын Ерөнхий прокурор эсэргүүцэл бичсэн бол ... эсэргүүцэл бичсэнээс хойш 30 хоногийн дотор Улсын Дээд шүүхийн нийт шүүгчдийн бүрэлдэхүүнтэйгээр нэг удаа хянан шийдвэрлэнэ" гэсэн нь дараахь үндэслэлээр Үндсэн хуулийн холбогдох заалтыг зөрчиж байна.

1. 1992 оны Монгол Улсын Үндсэн хууль нь урьд өмнө прокуророос төрийн бүхий л байгууллагын үйл ажиллагаанд ерөнхий хяналт тавих эрхтэй байсныг халж, зөвхөн эрх бүртгэлт, мөрдөн байцаах ажиллагаа, мөн ял эдлүүлэх ажиллагаанд тус тус хяналт тавьж, шүүх хуралдаанд төрийн нэрийн өмнөөс оролцох чиг үүрэгтэйг хуульчлан бэхжүүлсэн юм. Шинэ Үндсэн хууль батлагдсанаас хойш Прокурорын байгууллагын тухай, Эрүүгийн байцаан шийтгэх болон Шүүхийн тухай хуулиуд шинэчлэгдэн батлагдаж, уг хуулиудыг Үндсэн хуулийн үзэл баримтлалтай нийцүүлж прокурорын чиг үүргийг улам тодорхой болгосон зарчимын заалтууд орсон юм. Прокурорын байгууллагаас хууль тогтоох, гүйцэтгэх болон шүүх засаглалтай хэрхэн харилцах тухай заалтуудыг Прокурорын байгууллагын тухай хуулийн 19-23 дугаар зүйлүүдэд тодорхой тусган зохицуулсан болно.

Тухайлбал, уг хуулийн 23 дугаар зүйлийн 23.1-д "Улсын ерөнхий прокурор Улсын Дээд шүүхийн хяналтын журмаар эрүүгийн хэргийг хянан шийдвэрлэсэн тогтоолд хуульд харшилсан гэж үзвэл санал гаргана", 23 дугаар зүйлийн 23.4-д "Улсын Ерөнхий прокурор бүрэн эрхээ хэрэгжүүлэх явцад хууль, түүнд заасан хүний эрх, эрх чөлөөг зөрчсөн тухай баримт илэрвэл түүнийг шийдвэрлүүлэхээр Улсын Дээд шүүхэд шилжүүлнэ", 31 дүгээр зүйлийн 31.1-д "Прокурор шүүх хуралдаанд оролцох чиг үүргээ биелүүлэхдээ хуулиар тогтоосон үндэслэл, журмын дагуу эсэргүүцэл бичнэ" гэж;

Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуулийн 342 дугаар зүйлийн 342.1-д "...улсын яллагч ...хяналтын шатны шүүхэд эсэргүүцэл гаргах эрхтэй", 347 дугаар зүйлийн 347.2-д "Энэ хуулийн 347.1-д заасан тогтоол хуульд харшилсан гэж үзсэн Улсын Ерөнхий прокурор эсхүл Улсын Дээд шүүхийн шүүгчийн саналыг үндэслэн Улсын Дээд шүүхийн Ерөнхий шүүгч дүгнэлт гаргасан тохиолдолд хэргийг Улсын Дээд шүүхийн нийт шүүгчдийн бүрэлдэхүүнтэйгээр нэг удаа хянан хэлэлцэнэ" гэж;

Шүүхийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.4-д "Хяналтын шатны шүүх хуралдааны тогтоолд Улсын Дээд шүүхийн Ерөнхий шүүгч дүгнэлт гаргавал хэрэг маргааныг Улсын Дээд шүүхийн нийт шүүгчдийн хуралдаанаар хянан шийдвэрлэнэ" гэж тус тус заасан юм.

1992 оны Үндсэн хуульд Ардчилсан ёс, шударга ёс, эрх чөлөө, тэгш байдал, үндэсний эв нэгдлийг хангах, ...нь төрийн үйл ажиллагааны үндсэн зарчим мөн хэмээн тунхаглахын учир мөн нөгөө талаар дээр нэр дурдсан хуулийн заалтууд хүчин төгөлдөр үйлчилж нийгмийн харилцааг зохицуулж буйг үл харгалзан УИХ-аас Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуулийн 342, 347 дугаар зүйлд өөрчлөлт оруулсан нь Монгол Улсын Үндсэн хуулийн 1 дүгээр зүйлийн 2 дах хэсгийн "...хууль дээдлэх нь төрийн үйл ажиллагааны үндсэн зарчим мөн" гэсэн зарчимтай шууд зөрчилдөж байна.

2. Эрүүгийн хэргийн шүүн таслах ажиллагаа нь эрх тэгш бүхий яллах, өмгөөлөх талын мэтгэлцээний үндсэн дээр явагдах бөгөөд яллах тал нь прокурор, харин өмгөөлөх, цагаатгах тал нь шүүгдэгч, түүний хууль ёсны төлөөлөгч, өмгөөлөгч, иргэний нэхэмжлэгч, түүний төлөөлөгч байна. Мөн талууд шүүх хуралдааны үед нотлох баримтыг шинжлэн судлахад оролцох, хүсэлт гаргах, хэрэг ач холбогдол бүхий ямар ч асуудлаар саналаа илэрхийлэх талаар эрх тэгш байна хэмээн зохицуулсан.

Ийм ч учраас 2002 онд батлагдсан Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуулиар хяналтын шатны шүүхийн тогтоол хуульд харшилсан гэж үзвэл талууд Улсын Дээд шүүхийн Ерөнхий шүүгчид хандаж эрх тэгш байх зарчмынхаа дагуу өмгөөлөгч гомдлоо гаргаж, харин шүүх хуралдаанд төрийн нэрийн өмнөөс оролцсон прокурор буюу улсын яллагч эсэргүүцэл бичиж болох ба уг асуудлаар гагцхүү Улсын Дээд шүүхийн Ерөнхий шүүгч дүгнэлт гаргасан тохиолдолд хэргийг Улсын Дээд шүүхийн нийт шүүгчдийн бүрэлдэхүүнтэйгээр хянан хэлэлцдэг байв. /Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуулийн 347 дугаар зүйлийн 347.2 буюу хуучин заалт/

Гэтэл 2007 оны 8 дугаар сарын 9-ний өдрийн Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулиар "Улсын Дээд шүүхийн Ерөнхий шүүгч дүгнэлт гаргасан, эсхүл Улсын Ерөнхий прокурор эсэргүүцэл бичсэн бол хэргийг дүгнэлт гаргасан, эсэргүүцэл бичсэнээс хойш 30 хоногийн дотор Улсын Дээд шүүхийн нийт шүүгчдийн бүрэлдэхүүнтэйгээр нэг удаа хянан шийдвэрлэнэ" гэсэн заалтыг Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуулийн 347 дугаар зүйлийн 347.5-д оруулсан байна. Энэхүү заалт нь Үндсэн хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн "Монгол Улсад хууль ёсоор оршин суугаа хүн бүр хууль, шүүхийн өмнө эрх тэгш байна" гэсэн заалтыг зөрчиж байна.

3.1992 оны Монгол Улсын Үндсэн хууль нь засаглалын хуваарилалтыг нарийвчлан тогтоосны зэрэгцээ шүүх, шүүхийн хараат бус байдлыг хангах явдлыг хуульчлан бэхжүүлсэн юм. Тухайлбал, "шүүгч гараат бус байж гагцхүү хуульд захирагдана", "Ерөнхийлөгч, Ерөнхий сайд, Улсын Их Хурлын ба Засгийн газрын гишүүн, төр, нам, олон нийтийн бусад байгууллагын албан тушаалтан, иргэн хэн боловч шүүгчээс шүүн таслах үүргээ хэрэгжүүтгээд хөндлөнгөөс оролцож болохгүй", "Монгол Улсын Дээд шүүх бол шүүхийн дээд байгууллага мөн бөгөөд ...давж заалдах болон хяналтын журмаар доод шатны шүүхийн шийдвэрийг хянан үзэх" гэсэн заалтуудыг Монгол Улсын Үндсэн хуулийн 49, 50 дугаар зүйлд хуульчлан заасан.

Мөн Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуулийн 342 дугаар зүйлийн 342.1, 347 дугаар зүйлийн 347.5-д зааснаар улсын яллагчаас гадна эрх зүйн байдал нь тодорой бус "прокурор" гэх албан тушаалтан шүүн таслах ажиллагаанд оролцож, эсэргүүцэл бичих болсон нь нэг талаас хууль болон эрх зүйн ухамсрыг идирдлага болгож, нотлох баримтыг өөрийн догоод итгэлээр хэргийг шийдвэрлэдэг шүүгчийг гараат бус байдлыг зөрчсөн үйлдэл төдийгүй, шүүгчээс шүүн таслах үүргээ хэрэгжүүтгээд хөндлөнгөөс оролцож буй илрэл гэж үзэхээс өөр аргагүй.

Ийд Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуулийн 342 дугаар зүйлийн 342.1-д "...дээд шатны прокурор эсэргүүцэл бичих эрхтэй", 347 дугаар зүйлийн 347.5-д "эсхүл Улсын Ерөнхий прокурор эсэргүүцэл бичсэн бол эсэргүүцэл бичсэнээс ..." гэсэн заалт нь Үндсэн хуулийн 49 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн "Шүүгч хараат бус байж, гагцхүү хуульд захирагдана", мөн зүйлийн 2 дахь хэсгийн Ерөнхийлөгч, Ерөнхий сайд, Улсын Их Хурлын ба Засгийн газрын гишүүн, төр нам, олон нийтийн бусад байгууллагын албан тушаалтан иргэн хэн боловч шүүгчээс шүүн таслах үүргээ нээгжүүлэхэд хөндлөнгөөс оролцож болохгүй" гэсэн заалтыг тус тус зөрчиж байна.

4. Эрх зүйн түүхийг эргэн харвал социалист төр нь өөрийн чиг үүргээ хэрэгжүүлэхдээ төрийн тусгай бйгууллагаар дамжуулж, төрийн бүхий л байгууллаа, албан тушаалтны үйл ажиллагаанд ерөнхий болон тусгай хяналт тавьж байв.

Энэхүү хяналтын тогтолцоо өмнөх Үндсэн хуулиудад хуульчлан бэхжүүлсэн нь түүх болон үлдсэн. Тухайлбал, 1940, 1960 оны БНМАУ-ын Үндсэн хуулиудад прокурорын дээд болон ерөнхий хяналтыг хуульчилсан бөгөөд уг хяналтыг хэрэгжүүлэх хүрээнд прокурор төрийн захиргааны төв, орон нутгийн байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт тавьж байсны нэгэн адил шүүх өөрийн гаргасан шийдвэрээ прокурорт хүргүүлж зохих шатны тэг нэгэн прокурор уг шийдвэрийг хянан

үзсэний үндсэн дээр эсэргүүцэл бичиж, тухайн эсэргүүцэл эрх зүйн хувьд үндэслэлтэй эсэхийг үл харгалзан эсэргүүцлийн дагуу шүүх тухайн хэргийг дахин хянан хэлэлцдэг байв.

Гэтэл 1992 оны Монгол Улсын Үндсэн хуулийн үзэл баримтлалд нийцүүлэн прокурорын хяналтын хүрээг хязгаарлаж зөвхөн хэрэг бүртгэх, мөрдөн байцаах, ял эдлүүлэх ажиллагаанд хяналт тавьж, шүүх хуралдаанд төрийн нэрийн өмнөөс оролцох болсон юм.

Өөрөөр хэлбэл хэмжээгүй эрхт хяналтын гаж буруу тогтолцоог бүрэн халсан Дүгнэж хэлбэл нэгэнт түүх болон үлдсэн прокурорын хяналтын хуучин тогтолцоог санагалзсан мэт 2007 оны 8 дугаар сарын 9-ний өдрийн Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулиар шүүх хуралдаанд төрийн нэрийн өмнөөс оролцсон улсын яллагчаас гадна тухайн хэргийн талаар харьяалал үл хамаарах дээд шатны прокурор хэмээх үл ойлгогдох албан тушаалтан эсэргүүцэл бичих болж байна. Дээд шатны гэх прокурор эсэргүүцэл бичих эрхтэйг заасан Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуулийн 342 дугаар зүйлийн 342.1, 347 дугаар зүйлийн 347.5 дахь заалтыг утгачилан ойлговол,

Нэгдүгээрт: Шүүх хуралдаанд төрийн нэрийн өмнөөс оролцоогүй прокурор эсэргүүцэл бичнэ.

Хоёрдугаарт: Ийнхүү эсэргүүцэл бичихийн тулд аль нэг шүүхийн шийтгэх тогтоол, магадлал, тогтоолыг хөндлөнгөөс хянаж үзнэ. Өөрөөр хэлбэл шүүн таслах ажиллагаанд хяналт тавина.

Гуравдугаарт: Шийтгэх тогтоол, магадлал, тогтоолыг ямар нэгэн байдлаар олж авах, эсвэл Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуулийн 342 дугаар зүйлийн 342.1, 347 дугаар зүйлийн 347.5 дахь заалтыг практикт нэг мөр хэрэгжүүлэхийн тулд бүх шатны шүүх гаргасан шийдвэрээ прокурорын байгууллагад хүргүүлдэг хуучин журамд шилжих.

Дөрөвдүгээрт: Прокурорын байгууллага нь хуулиар олгосон эрхийхээ дагуу шүүхийн бүх шийдвэрийг хянаж, эсэргүүцэл бичихийн тулд одоогийн байгаа орон тоогоо нэмэгдүүлнэ гэсэн үг юм.

Чухамхүү ийм учраас Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуулийн 342 дугаар зүйлийн 342.1-д "...эсхүл дээд шатны прокурор эсэргүүцэл бичих эрхтэй", мөн хуулийн 347 дугаар зүйлийн 347.5-д "...эсхүл Улсын Ерөнхий прокурор эсэргүүцэл бичсэн бол эсэргүүцэл бичсэнээс ..." гэсэн нь Үндсэн хуулийн 56 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн "Прокурор хэрэг бүртгэх, мөрдөн байцаах, ял

эдлүүлэх ажиллагаанд хяналт тавьж, шүүх хуралдаанд төрийн нэрийн өмнөөс оролцоно” гэсэн заалтыг зөрчж байна” гэжээ.

Хоёр. Улсын Их Хурлын итгэмжлэгдсэн төлөөлөгч, Улсын Их Хурлын гишүүн Ц.Шаравдорж Үндсэн хуулийн цэцэд ирүүлсэн тайлбартаа:

“...Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуулийн 342.1-д зааснаар Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуулийг ноцтой зөрчсөн, эсхүл Эрүүгийн хуулийг буруу хэрэглэсэн гэж үзвэл прокурор бусад оролцогчдын адил хяналтын шатны шүүхэд эсэргүүцэл бичих эрхтэй. Хяналтын шатны шүүхийн тогтоол хуульд харшилсан гэж үзвэл Улсын ерөнхий прокурор эсэргүүцэл бичих, эсэргүүцэл бичсэнээс хойш 30 хоногийн дотор Улсын дээд хуралдаанд нийт шүүгчдийн бүрэлдэхүүнтэйгээр нэг удаа хянан шийдвэрлэхээр Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуулийн 347.4, 347.5-д заасан болно.

Прокурорын байгууллага нь Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт эрүүгийн хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг нэг мөр хангуулах үндсэн үүрэгтэй болохыг, прокурор шүүх хуралдаанд оролцох чиг үүргээ биелүүлэхдээ хуулиар тогтоосон үндэслэл журмын дагуу эсэргүүцэл бичихийг Прокурорын байгууллагын тухай хуулийн 2, 31 дүгээр зүйлд тус тус заасан. Иймд Ерөнхий прокурор хяналтын шатны шүүхийн тогтоол хуульд харшилсан гэж Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуулийн 347 дугаар зүйлд заасны дагуу эсэргүүцэл бичиж зөвтгүүлж байгаа нь эрүүгийн хууль тогтоомжийг нэг мөр хэрэгжүүлэх прокурорын үндсэн чиг үүрэгтэй бүрнээ нийцэж байгаа болно.

Улсын дээд шүүхийн Ерөнхий шүүгчийн дүгнэлт, Ерөнхий прокурорын эсэргүүцлийг үндэслэж Улсын дээд шүүхийн нийт шүүгчдийн хуралдаанаар хэргийг хэлэлцсэн аль ч тохиолдолд Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуулийн 17 дугаар зүйлд заасан прокурор болон өмгөөлөгч нар нь адил тэгш эрхтэйгээр шүүх хуралдаанд оролцох, хэрэгт ач холбогдол бүхий ямарч асуудлаар саналаа илэрхийлж эрх тэгш мэтгэлцэх боломжтой байгаа болно.

Дээд шатны прокурор болон улсын ерөнхий прокурор эсэргүүцэл бичиж байгаа нь шүүхийн үйл ажиллагаанд хяналт тавьж, шүүгчийн хараат бус байдлыг зөрчсөн үйлдэл огтхон ч биш бөгөөд харин прокурор, шүүгч нарын хууль бус үйл ажиллагаа, алдаа зөрчлийг тухай бүр зөвтгүүлж, гэмт хэрэг үйлдсэн этгээд нэг бүрт зохих ялыг шударгаар оногдуулах, гэм буруугүй хэнийг ч гэмт хэрэг үйлдсэн гэм буруутайд тооцохгүй байх, мөн гэм буруутай этгээдэд ял завсуулахгүй байх ач холбогдолтой гэж үзэж байна.

Үндсэн хуулийн Тавин зургадугаар зүйлд “Прокурор ...шүүх хуралдаанд төрийн нэрийн

өмнөөс оролцоно”, Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуулийн 5.1.7-д “яллах тал” гэж прокурорыг ойлгоно, 5.1.20-д “прокурор” гэж бүх шатны прокурорын газрын прокурорыг ойлгоно, 5.1.26-д “прокурорын дүгнэлт” гэж прокуророос шүүх хуралдаан дээр гаргасан саналыг ойлгоно, 17.2-т “шүүгдэгчид сонсгосон ялыг нотлох үүргийг прокурор хүлээнэ”, Прокурорын байгууллагын тухай хуулийн 31 дүгээр зүйлийн 31.1-д “Прокурор шүүх хуралдаанд оролцох чиг үүргээ биелүүлэхдээ хуулиар тогтоосон үндэслэл, журмын дагуу эсэргүүцэл бичнэ.” гэж тус тус заасан байдаг.

Түүнчлэн Улсын Их Хурал 2007 оны 8 дугаар сарын 14-ний өдөр Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулиар хяналтын шатны шүүхийн тогтоолд Ерөнхий прокурор эсэргүүцэл бичих эрхтэй болсонтой холбогдуулан Прокурорын байгууллагын тухай хуулийн 23.1, Шүүхийн тухай хуулийн 20.4 дэх хэсэгт холбогдох өөрчлөлтийг оруулсан.

Мөн 1998 онд Үндсэн хуулийн цэц хуучин үйлчилж байсан буюу 1963 оны Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуулийн 362 дугаар зүйлд “Улсын ерөнхий прокурор анхан шатны шүүхийн хуулийн хүчин төгөлдөр таслан шийдвэрлэх тогтоол, давж заалдах журмаар хэрэг хянан шийдвэрлэсэн Улсын дээд шүүхийн мөгадлалд доод шатны прокурорын саналыг үндэслэн эсэргүүцэл бичих эрхтэй” ...гэсэн заалтууд Монгол Улсын Үндсэн хуулийн холбогдох заалтыг зөрчсөн эсэх тухай маргааныг хэлэлцээд Цэцийн 1998 оны 3 дугаар сарын 27-ны өдрийн 3 дугаар дүгнэлтээр уг асуудал нь Үндсэн хуулийн холбогдох заалтыг зөрчөөгүй байна гэж шийдвэрлэж байсан байна.

Цэцийн дээрх дүгнэлт нь одоо хүчин төгөлдөр үйлчилж байгаа бөгөөд 1963 оны Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуулийн уг асуудлаарх холбогдох заалтын агуулга, зарчим нь одоогийн хүчин төгөлдөр үйлчилж байгаа хуульд тусгагдсан байгаа болно” гэжээ.

Гурав. Улсын Дээд шүүхээс Үндсэн хуулийн цэцэд ирүүлсэн тайлбарт:

“...1993 онд батлагдсан Прокурорын байгууллагын тухай хуулийн төслийг боловсруулах үзэл баримтлалд дурдахдаа “...Ерөнхий прокурорын бүрэн эрхийг Үндсэн хуулийн зарчимд нийцүүлж тусгав. Энэ хүрээнд Ерөнхий прокуророос ...Улсын Дээд шүүхтэй харилцах харилцааны асуудлыг төсөлд тусгав” гэсэн байх бөгөөд энэ үзэл баримтлалын дагуу Прокурорын байгууллагын тухай хуулийн 23 дугаар зүйлийн 23.1-д “Улсын ерөнхий прокурор Улсын дээд шүүхийн хяналтын журмаар эрүүгийн хэргийг хянан шийдвэрлэсэн тогтоол хуульд харшилсан гэж үзвэл санал гаргана” гэсэн заалт орсон юм.

2001 онд бичигдсэн "Прокурорын ном" гарын авлагын оршил хэсэгт доктор, профессор Б.Чимэд "...Монгол Улсын Прокурорын газрууд бол Үндсэн хуулийн чиг үүргийнхээ дагуу эрүүгийн мөрдөн шалгах хүрээний байгууллага мөн. Ерөнхий хяналтыг шилжүүлснээр прокурор эрүүгийн хэрэг үүсгэж, мөрдөн шалгахаас эцэслэн шийдвэрлэх хүртэлх ажилд хууль хэрхэн биелүүлж байгааг хянаж, энэ хүрээнд хууль ёсыг хамгаалах ажлыг дагнаж эрхэлдэг мэргэшсэн байгууллага болж байгаа хэрэг. Энэ бол олон улсын нийтлэг жишиг юм" хэмээн Монгол Улсын Прокурорын байгууллагын чиг үүргийг тодорхойлсон байна" гээд одоогийн байдлаар Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуулийн 342 дугаар зүйлийн 342.1, 347 дугаар зүйлийн 347.5-д тус тус заасны дагуу дээд шатны прокуророос эсэргүүцэл бичсэн болон Улсын Ерөнхий прокурорын эсэргүүцлээр Улсын Дээд шүүхийн нийт шүүгчдийн бүрэлдэхүүн хуралдсан тохиолдол гараагүй байна" гэжээ.

Дөрөв. Улсын Ерөнхий прокуророос Үндсэн хуулийн цэцэд ирүүлсэн тайлбарт:

1. Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуулийн 347 дугаар зүйлийн 347.2 дахь хэсэгт Улсын дээд шүүхийн Ерөнхий шүүгч нь зөвхөн ялтан хохирогч, тэдгээрийн өмгөөлөгч, хууль ёсны төлөөлөгч нараас хяналтын шатны шүүхийн тогтоол хууль зөрчсөн гэж үзэж гомдол гаргасан тохиолдолд Улсын Дээд шүүхийн нийт шүүгчдийн хуралдаанаар хэргийг хэлэлцүүлэхээр дүгнэлт гаргахаар тусгагдсан. Энэ гомдол гараагүй тохиолдолд Улсын Дээд шүүхийн Ерөнхий шүүгч гэмт этгээд ял завшсан эсхүл үндэслэлгүйгээр ял шийтгэгдсэн зэрэг хууль зөрчсөн шүүхийн тогтоолыг зөвтгүүлэхээр дүгнэлт бичих боломжгүй болгож байгаа юм.

Прокурорын байгууллагын тухай хуулийн 2 дугаар зүйлд "Прокурорын байгууллага нь Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт эрүүгийн хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг нэг мөр хангуулах үндсэн чиг үүрэг бүхий байгууллага", мөн хуулийн 31 дүгээр зүйлд "Прокурор шүүх хуралдаанд оролцох чиг үүрэг биелүүлэхдээ хуулиар тогтоосон үндэслэл журмын дагуу эсэргүүцэл бичих" гэж тус тус заасан байдаг. Иймд шүүхээс гэмт этгээдэд оногдуулсан ял шийтгэл нь гэмт хэрэг үйлдсэн арга, сэдэл, учруулсан хор уршиг зэрэгтэй нийцээгүй хэт хөнгөн ял оногдуулсан, ял завшуулсан эсхүл үндэслэлгүйгээр ял шийтгэсэн талаар Улсын Дээд шүүхийн ерөнхий шүүгчийн дүгнэлт бичигдээгүй тохиолдолд Улсын Ерөнхий прокурор хяналтын шатны шүүхийн тогтоол хуульд харшилсан гэж Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуулийн 347 дугаар зүйлийн 347.4 дахь хэсэгт зааснаар эсэргүүцэл бичиж зөвтгүүлэх нь Эрүүгийн хууль, тогтоомжийг нэг мөр хэрэгжүүлэх прокурорын үндсэн чиг үүрэгтэй нийцэж байгаа төдийгүй Үндсэн хуулийн

шударга ёсны болон хууль дээдлэх, Эрүүгийн байцаан шийтгэх ажиллагааны гэмт хэрэг үйлдсэн этгээд нэг бүрт зохих ялыг шударгаар оногдуулах, гэм буруугүй хэнийг ч хэрэг үйлдсэн гэм буруутайд тооцохгүй гэсэн зорилт зарчмуудтай ч уялдаатай юм.

Ийнхүү хэргийг хүндрүүлж буюу хөнгөрүүлэн шийдвэрлүүлэхээр Улсын Ерөнхий прокурор эсэргүүцэл бичих нь Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуулийн 16 дугаар зүйлд заасан хэргийн байдлыг тал бүрээс нь бүрэн бодитойгоор тогтоох зарчмын хүрээнд хэрэгжүүлж буй үйл ажиллагааны нэг хэлбэр юм. Улсын Дээд шүүхийн Ерөнхий шүүгчийн дүгнэлт, Улсын Ерөнхий прокурорын эсэргүүцлийг үндэслэж нийт шүүгчдийн хуралдаанаар хэргийг хэлэлцсэн аль ч тохиолдолд Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуулийн 17 дугаар зүйлд заасан прокурор болон өмгөөлөгч нар нь адил тэгш эрхтэйгээр шүүх хуралдаанд оролцож, хэрэгт ач холбогдол бүхий ямар ч асуудлаар илэрхийлж, эрх тэгш мэтгэлцэх боломжтой байгаа болно.

2. ...2002 онд батлагдсан Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуулийн 303 дугаар зүйлийн 303.1, 342 дугаар зүйлийн 342.1 дэх хэсэгт гагцхүү шүүх хуралдаанд улсын яллагчаар оролцсон прокурор шүүхийн шийтгэх болон цагаатгах тогтоолд эсэргүүцэл бичихээр хуульчлагдсан байсан. Ингэснээр улсын яллагч тодорхой хүндэтгэн үзэх шалтгааны улмаас /амралттай, өвчтэй, гадаадад явсан зэрэг/ байгаагүй бол шүүхийн хууль зөрчсөн тогтоолыг зөвтгүүлэх боломжгүй болох эсхүл улсын яллагч үндэслэлгүйгээр яллахаас татгалзсанаар гэм буруутай этгээд ял завших, хохирогчийн эрх ашиг ноцтойгоор зөрчигдөх явдал цөөнгүй гарч байна" гээд үүнтэй холбогдуулан эрүүгийн хэрэгээс нэг жишээ дурдсан байна.

Цааш нь тайлбартаа: шүүх нь өөрийн санаачлагаар шүүгдэгчийн ялыг хүндрүүлэхгүй, яллах үүрэгтэй прокурор нь эсэргүүцэл бичих эрхгүй гэсэн хуучин хуулийн заалтуудаас болж гэмт этгээдүүд ял завших асуудал удаа дараа гарч байна. Эдгээр нөхцөл байдлууд болон Үндсэн хуулийн 56 дугаар зүйлд заасан "прокурор ...шүүх хуралдаанд төрийн нэрийн өмнөөс оролцоно" гэсэн чиг үүргийг нэг мөр хэрэгжүүлэх үүднээс Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулиар шүүхийн тогтоолд дээд шатны прокурор эсэргүүцэл бичиж болох тухай зохицуулалтыг шинээр хуульчилсан болно.

Улсын Ерөнхий прокурор болон дээд шатны прокурорын эсэргүүцлийг хүлээн авах эсэх нь гагцхүү шүүх, шүүгчийн хууль болон эрх зүйн ухамсрыг удирдлага болгож, нотлох баримтад тулгуурлан дотоод итгэл, бүрэн эрхийн хүрээндээ шийдвэрлэдэг асуудал тул шүүхийн үйл ажиллагаанд прокурор хяналт тавьж буй арга

хэрэгсэл гэж үзэхгүй байна. Өөрөөр хэлбэл прокурорын эсэргүүцэл нь заавал биелэгдэх шинэгүй, шүүх хуралдаанд оролцогч нараас тавьдаг саналуудын нэг нь гэж ойлгож болно” гэжээ.

Тав. Эрүүгийн Эрх зүйн доктор, профессор, эрдэмтэн Б.Бат-Эрдэнэ Үндсэн хуулийн цэцэд ирүүлсэн тайлбартаа:

“...Түүхэн үүднээс авч үзвэл Монгол Улсад прокурор давж заалдах болон хяналтын шатны шүүхийн магадлал, тогтоолын талаар эсэргүүцэл бичиж байсан буюу өөрөөр хэлбэл шүүн таслах үйл ажиллагаанд хяналт тавьж байсан нь прокурорын байгууллагаас яам, тусгай газар, албан тушаалтны гаргасан шийдвэрт ерөнхий хяналт тавьж байсантай холбоотой байсан байна. Харин 1992 оны шинэ Үндсэн хуулиар прокурорын ерөнхий хяналтыг халж зөвхөн прокурор хэрэг бүртгэх, мөрдөн байцаах, ял эдлүүлэх ажиллагаанд хяналт тавьж, шүүх хуралдаанд төрийн нэрийн өмнөөс оролцох чиг үүргийг хуульчлан заасан байна.

Үндсэн хуулийн дээрх заалтын үзэл санаанд нийцүүлж 1993 онд батлагдсан Прокурорын байгууллагын тухай хуулийн 23 дугаар зүйлийн 23.1 дэх хэсэгт “Улсын ерөнхий прокурор Улсын дээд шүүхийн хяналтын журмаар эрүүгийн хэргийг хянан шийдвэрлэсэн тогтоол хуульд харшилсан гэж үзвэл санал гаргана”, Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуулийн 347 дугаар зүйлийн 347.2 дахь хэсэгт “...тогтоол хуульд харшилсан гэж үзсэн Улсын ерөнхий прокурорын ...саналыг үндэслэн Улсын дээд шүүхийн Ерөнхий шүүгч дүгнэлт гаргасан тохиолдолд хэргийг Улсын дээд шүүхийн нийт шүүгчдийн бүрэлдэхүүнтэйгээр нэг удаа хянан шалгалцна” гэсэн заалтууд нь шүүгч хараат бус байж, гагцхүү хуульд захирагдах, аль ч байгууллага албан тушаалтан, иргэн хэн боловч шүүгчээс шүүн таслах үүргээ хэрэгжүүлэхэд хөндлөнгөөс оролцож болохгүй гэсэн Үндсэн хуулийн заалтаас ирэн гарч ирсэн зохицуулалт буюу шинэ Үндсэн хуулийн үзэл санаа, зарчмын бодит тусгал болсон юм.

Харин Улсын Их Хурлаас 2007 оны 8 дугаар сард батлагдсан Прокурорын байгууллагын тухай хуулийн 23 дугаар зүйлийн 1-д, Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуулийн 347 дугаар зүйлийн 347.4, 347.5-д; Шүүхийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.4-т тус тус оруулсан нэмэлт, өөрчлөлт нь Улсын Их Хурал ямар үзэл баримтлал, зарчимд нийцүүлж дээрх нэмэлт өөрчлөлтүүдийг оруулсан нь тодорхойгүй байна.

Харин прокурорын удирдлага Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуулийн 342, 347 дугаар зүйлд өөрчлөлт оруулах шаардлагыг “Улсын яллагч үндэслэлгүйгээр яллахаас татгалзсан эсхүл тодорхой хүндэтгэн үзэх шалтгааны улмаас /амралттай, гадаад явсан зэрэг/ улсын яллагч шүүхийн хууль зөрчсөн тогтоолыг зөвтгүүлэх боломжгүй тохиолдолд гэм буруутай этгээд ял завших, хохирогчийн эрх ашиг ноцтойгоор эерчигдэх явдал гарч байсан нь дээд шатны прокуророос эсэргүүцэл бичихэд хүргэж байгаа, ийнхүү прокурор

эсэргүүцэл бичих явдал нь прокурор, шүүгч нарын хууль бус ажиллагаа, алдаа зөрчилгүй тухай бүр нь зөвтгүүлэх, гэмт хэрэг үйлдсэн этгээд нэг бүрт зохих ялыг шударгаар оногдуулах, гэм буруутай хэнийг ч гэмт хэрэг үйлдсэн гэм буруутайд тооцохгүй байхад ач холбогдол нь оршино” хэмээн тайлбарлаж байгаа нь үндэслэл муутай юм.

Учир нь энэ асуудлыг Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуулийн 357-363 дугаар зүйлүүдээр тусгайлан зохицуулсныг анхааран үзсэнгүй. Тухайлбал, хууль зөрчсөн прокурор, хууль бус шийдвэр гаргасан шүүгчийн талаарх гомдлыг прокурор хүлээн авах, уг гомдлыг шалгаад энэ үндсэн дээр хууль бус шийтгэх тогтоол, магадлалыг хянуулахаар прокурор дүгнэлт бичиж Улсын дээд шүүхэд хүргүүлэх, уг дүгнэлтийн дагуу хяналтын шатны шүүх хэргийг хянаж үзээд хууль зөрчиж гаргасан шийтгэх тогтоол, магадлалыг хүчингүй болгох эсвэл дүгнэлтийг хэрэгсэхгүй болгох зэрэг харилцааг эдгээр зүйл, хэсгээр зохицуулсан юм. Гадаад улс орнуудын хууль тогтоомжийн лавлаагаар харж үзвэл прокурор эсэргүүцэл бичдэг, энэ дагуу Улсын дээд шүүхийн нийт шүүгчдийн хуралдаан болдог журам манайхаас өөр улс орнуудад үйлчилдэггүй байна. Харин хуучин ЗСБНХУ, түүний холбооны гишүүн улсуудад дээрх журам үйлчилж байжээ” гэжээ.

Зургаа. Эрүүгийн Эрх зүйн доктор, профессор, эрдэмтэн Ж.Бямба Үндсэн хуулийн цэцэд ирүүлсэн тайлбартаа:

“...Манай өнөөгийн шүүн таслах ажиллагаа нь мэтгэлцэх зарчимд тулгуурлан явагддаг, гэхдээ Эрүүгийн байцаан шийтгэх ажиллагааны зарим уламжлалыг хадгалан үлдсэн, өөрөөр хэлбэл хэргийн бодит үнэнийг тогтоох, хэлбэрийн тэгш байдлаар зогсохгүй талуудын байцаан шийтгэх ажиллагаанд, түүний дотор шүүх хуралдаанд оролцох үүргийг бодит-практик тэнцвэрт байдлыг дээд зэргээр хангаж Эрүүгийн байцаан шийтгэх ажиллагааг явуулах боломжтой гэгдэх тэр хүрээнд прокурорын үйл ажиллагаа явагдаж ирсэн байна.

Гэтэл уг хуулийн 342.1, 347.5-д оруулсан нэмэлт, өөрчлөлт нь шинэ гэгдэх Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуулийн үзэл баримтлалтай хэрхэн нийцэж байна вэ гэдэгт эргэлзээ төрүүлэхэд хүргэж байна. Учир нь, “дээд шатны прокурор” гэдэг томъёолол юуг агуулж байна, 347.1-д “хяналтын шатны шүүхийн тогтоол нь эцсийн шийдвэр байна” гэсэн заалттай атлаа түүнд яллагч нэг тал болох прокурор л эсэргүүцэл бичих эрхтэй гэсэн нь мэтгэлцэх зарчимд хэр нийцэх вэ зэрэг асуулт тавигдаж таарна. Иймд эдгээр нь тодорхой тайлбар шаардаж байна...” гэжээ.

ҮНДЭСЛЭЛ:

Улсын Их Хурлаас 2007 оны 8 дугаар сарын 9-ний өдөр баталсан Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулиар уг хуулийн 342 дугаар зүйлийн 342.1-д “...дээд шатны прокурор эсэргүүцэл бичих эрхтэй”, 347 дугаар зүйлийн 347.5-д “...эсхүл Улсын Ерөнхий

прокурор эсэргүүцэл бичсэн бол ... эсэргүүцэл бичсэнээс хойш 30 хоногийн дотор Улсын Дээд шүүхийн нийт шүүгчдийн бүрэлдэхүүнтэйгээр нэг удаа хянан шийдвэрлэнэ" гэсэн нь Монгол Улсын Үндсэн хуулийн холбогдох заалтыг зөрчөөгүй болох нь дараахь үндэслэлээр тогтоогдож байна.

1.1963 оны Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуульд 1995 онд оруулсан нэмэлт, өөрчлөлт буюу уг хуулийн 362 дугаар зүйлийн "Улсын ерөнхий прокурор анхан шатны шүүхийн хуулийн хүчин төгөлдөр таслан шийдвэрлэх тогтоол, давж заалдах журмаар хэрэг хянан шийдвэрлэсэн Улсын дээд шүүхийн магадлалд доод шатны прокурорын саналыг үндэслэн эсэргүүцэл бичих эрхтэй" ... гэсэн заалт Монгол Улсын Үндсэн хуулийн холбогдох заалтыг зөрчөөгүй байна гэсэн Үндсэн хуулийн цэцгийн 1998 оны 3 дугаар сарын 27-ны өдрийн 3 дугаар дүгнэлт хүчинтэй байгаа бөгөөд уг дүгнэлтээр прокурор эсэргүүцэл бичих эрхтэй болохыг Үндсэн хуулийн цэц хүлээн зөвшөөрсөн байна.

2. Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуулийн 347 дугаар зүйлийн 347.5-д Хяналтын шатны шүүхийн тогтоолд Улсын Ерөнхий прокурор эсэргүүцэл бичсэн бол эсэргүүцэл бичсэнээс хойш 30 хоногийн дотор Улсын дээд шүүхийн нийт шүүгчдийн бүрэлдэхүүнтэйгээр нэг удаа хянан шийдвэрлэнэ гэх зохицуулалт нь шүүхийн хараат бус байдалд халдсан шенжийг агуулаагүй байна.

Хэдийгээр Улсын Ерөнхий прокурор Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуулийн 347.5-т заасны дагуу шүүхийн эцсийн шийдвэрт эсэргүүцэл бичиж Улсын дээд шүүхийн нийт шүүгчдийн хуралдааныг хуралдуулах боломжтой ч энэ нь шүүхийн шийдвэрт ямар нэг байдлаар нөлөөлөх хууль зүйн үндэслэл болохгүй байна.

Иймд Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулиар уг хуулийн 342 дугаар зүйлийн 342.1, 347 дугаар зүйлийн 347.5-д тус тус оруулсан нэмэлт, өөрчлөлт нь Үндсэн хуулийн Нэгдүгээр зүйлийн 2 дэх хэсгийн "...хууль дээдлэх нь төрийн үйл ажиллагааны үндсэн зарчим мөн", Арван дөрөвдүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн "Монгол Улсад хууль ёсоор оршин суугаа хүн бүр хууль, шүүхийн өмнө эрх тэгш байна", Дөчин есдүгээр зүйлийн 1

дэх хэсгийн "Шүүгч хараат бус байж, гагцхүү хуульд захирагдана", мөн зүйлийн 2 дахь хэсгийн "Ерөнхийлөгч, Ерөнхий сайд, Улсын Их Хурлын ба Засгийн газрын гишүүн, төр нам, олон нийтийн бусад байгууллагын албан тушаалтан, иргэн хэн боловч шүүгчээс шүүн таслах үүргээ хэрэгжүүлэхэд хөндлөнгөөс оролцож болохгүй", Тавин зургадугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн "Прокурор хэрэг бүртгэх, мөрдөн байцаах, ял эдлүүлэх ажиллагаанд хяналт тавьж, шүүх хуралдаанд төрийн нэрийн өмнөөс оролцоно" гэсэн заалтыг зөрчсөн гэх үндэслэл тогтоогдохгүй байна.

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Жаран зургадугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн 1: Үндсэн хуулийн цэцгийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 1, мөн зүйлийн 2 дахь хэсгийн 1/, Үндсэн хуулийн цэцэд маргаан хянан шийдвэрлэх ажиллаганы тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 1/-д тус тус заасныг үндэслэн

МОНГОЛ УЛСЫН ҮНДСЭН ХУУЛИЙН НЭРИЙН ӨМНӨӨС ДҮГНЭЛТ ГАРГАХ НЬ:

1. Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуулийн 342 дугаар зүйлийн 342.1-д "... дээд шатны прокурор эсэргүүцэл бичих эрхтэй", 347 дугаар зүйлийн 347.5-д "... эсхүл Улсын Ерөнхий прокурор эсэргүүцэл бичсэн бол ... эсэргүүцэл бичсэнээс хойш 30 хоногийн дотор Улсын Дээд шүүхийн нийт шүүгчдийн бүрэлдэхүүнтэйгээр нэг удаа хянан шийдвэрлэнэ" гэсэн нь Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Нэгдүгээр зүйлийн 2, Арван дөрөвдүгээр зүйлийн 1, Дөчин есдүгээр зүйлийн 1, 2, Тавин зургадугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн заалтыг тус тус зөрчөөгүй байна.

2. Энэхүү дүгнэлтийг Үндсэн хуулийн цэцэд маргаан хянан шийдвэрлэх ажиллагааны тухай хуульд заасны дагуу хэлэлцэж, хэрхэн шийдвэрлэсэн тухай хариу ирүүлэхийг Улсын Их Хуралд уламжилсугай.

ДАРГАЛАГЧ

Ж.БЯМБАДОРЖ

ГИШҮҮД

Н.ЖАНЦАН
Ж.АМАРСАНАА
Ц.САРАНТУЯА
Д.МӨНХГЭРЭЛ

ҮНШИГЧДЫН АНХААРАЛД

"Төрийн мэдээлэл" эмхтгэлийн 2007 оны 46 дугаарт нийтлэгдсэн "Монгол Улсын эдийн засаг, нийгмийг 2008 онд хөгжүүлэх үндсэн чиглэл батлах тухай" УИХ-ын 2007 оны 87 дугаар тогтоолын хавсралтын 119 дугаараас хойши 220-307 гэсэн дугаарыг 120-207 гэж залруулан уншина уу.

УИХ-ЫН ТАМГЫН ГАЗРЫН ХУУЛИЙН ХЭЛТЭС

Монгол Улсын Их Хурлын Тамгын газраас гаргав.
Хаяг: <<Төрийн мэдээлэл>> эмхтгэлийн зөвлөл.

Улсын Их Хурлын Тамгын газрын
Хөвлөх хэсэгт хэвлэв.

Улаанбаатар-12
Төрийн ордон

☎ 265958
Индекс 14003

☎ 329487

Хэвлэлийн хуудас 3